

KONRAD LEHTIMÄKI

ONNEN PÄIVÄ

KOLMINÄYTÖKSINEN NÄYTELMÄ
BOBRIKOFFIN AJALTA

KUSTANTAJA
OSAKEYHTIÖ HÄMEEN KANSA

KONRAD LEHTIMÄKI

ONNEN PÄIVÄ

KOLMINÄYTÖKSINEN NÄYTELMÄ
BOBRIKOFFIN AJALTA

ONNEN PÄIVÄ

KUSTANTAJA
OSAKEYHTIÖ HÄMEEN KANSA

KONRAD LEHTIMÄKI

HENKILOT:

ONNEN PÄIVÄ

KOLMINÄYTÖKSINEN NÄYTELMÄ
BOBRIKOFFIN AJALTA

SORONOFF, herttua *
ANNI, talollisen tytär.

RANTALA, tukkilainen.

KAKSI POLIISIA.

TUKKILAISIA, SANTARMEJA, URKKILOITA.

- I näytös: I:nen kuva, Koskelan kammarissa.
2:nä -
II * Kampin kalliolla.
III * 1. kuv. maalaistalon tuokkamarissa.
2. -

KUSTANTAJA

OSAKEYHTIÖ HÄMEEN KANSA

KONRAD LEHTIMÄKI

ONNEN PÄIVÄ

KOLMINÄYTÖKSIINEN NÄYTELMA
BOBRIKOFFIN ALAJA

Kaikki oikeudet pidättää tekijä.

Hämeenlinna 1925

Osakeyhtiö Hämeen Kansan kirjapaino

HENKILÖT:

KATRI KOSKELA, leskivaimo, 45 v.

EERO, 12 v.

KERTTU, 23 v. } hänen lapsiaan.

URHO, 21 v. }

INGRID ROSBERG, liikkeenomistajan tytär, 20 v.

VILJO RAITA, Urhon työtoveri, 25 v.

PAROONI von SVINBORST, santarmikapteeni, 30 v.

SANTARMIVÄÄPELI.

SORONOFF, työnjohtaja.

ANNI, talollisen tytär.

RANTALA, tukkilainen.

KAKSI POLIISIA.

TUKKILAISIA, SANTARMEJA, URKKIJOITA.

I näytös: 1:nen kuv. Koskelan kamarissa.

2:nen » » »

II » Kampin kallioilla.

III » 1. kuv. maalaistalon tupakamarissa.

2. » » »

ENSIMMÄINEN KUVAAELMA.

Leikkivaimo Kätri Koskelan kamari, jossa hänen poikansa Urho ja tämän työtoveri Viljo Raita asuvat. Perheovesta päästään etuiseen ja oikeampolvisen johtaa kyökkiin. Kalustonsa on vain kaksi pöytää, jotka ovat kalliita, ja pöydän päällä on peränurkassa pieni kirjasto, joka on täynnä kirjoja.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

VILJO RAITA, vakavan ja miellyttävän näköinen mies, joka on päässyt vähän aikaisemmin törsiin istua puoliksi pu-keutuneena pöydän säressä ja silmäilee kiikkeitä sanoma-lehtiä. Hetken kutsuttua miltisee liisekseen.

— Ei sanaakaan... — (Kääntää sivua.) — Ahaa!

Lukee ja hymähtää halveksivasti.

Silloin kuuluu kiltteillä askeleita ja URHO KOSKELA tulee etään. Hänellä on kaunis, hantevä vartalo ja hänen nopeissa liikkeissään ilmenee tuo triivinen nekkous ja voima, joka saavutetaan vasta vuosikauden ahkerilla gymnastisilla harjoituksilla. Kasvot ovat illan kalmoikkaat ja tarkatpintiset olaksien kuonut, mutta ne osoittavat muremuutosta voimaa ja rajat päättävyyttä, joka ei tiedä vastustusta. Ja toiseksi puolenhänen avoimien katseensa, sointuva äänensä ja ilmeisen rauhan todistaa hänen löytävän naurun päivänvatsan leikkien: herkin, äällisen ja tunteilisen.

Tämä hetkellä kasvatus hänen kasvotseen, liikkeisiin, koko olemuksessaan kuobuu voimaa ja järkeä. Hän lausuu jo tulleensa tekni päättää ja sloopa nostaa karmiaan silmopöydän.

ENSIMMÄINEN KUVAELMA.

Leskivaimo Katri Koskelan kamari, jossa hänen poikansa Urho ja tämän työtoveri Viljo Raita asuvat. Peräovesta päästään eteiseen ja oikeanpuoleinen johtaa kyyökkiin. Kalustona on vain kaksi yksinkertaista vuodetta, pironki peileineen, pöytä ja peränurkassa pieni kirjahylly, joka on täynnä kirjoja.

VILJO RAITA, vakavan ja miellyttävän näköinen mies, joka on päässyt vähän aikaisemmin työstä istuu puoliksi pukeutuneena pöydän ääressä ja silmäilee kiihkeästi sanomalehteä. Hetken kuluttua mutisee itsekseen.

— Ei sanaakaan... — (Kääntää sivua.) — Ahaa!

Lukee ja hymähtää halveksivasti.

Silloin kuuluu kiireisiä askeleita ja URHO KOSKELA tulee sisään. Hänellä on kaunis, jäntevä vartalo ja hänen nopeissa liikkeissään ilmenee tuo erityinen notkeus ja voima, joka saavutetaan vasta vuosikausien ankarilla ruumiinharjoituksilla. Kasvot ovat liian kulmikkaat ja teräväpiirteiset ollakseen kauniit, mutta ne osoittavat murtumatonta voimaa ja rajua päätäväisyyttä, joka ei tiedä vastuksista. Ja toiselta puolen hänen avomielinen katseensa, sointuva äänensä ja iloinen naurunsa todistaa hänessä löytyvän aivan päinvastaisen luonteen: herkän, säälivän ja tunteellisen.

Tällä hetkellä kuvastuu hänen kasvoissaan, liikkeissään, koko olemuksessaan kuohuva voima ja tarmo. Hän lennättää jo tullessaan takin päältänsä ja sieppaa naulasta harmaan hiihtopaidan.

VILJO

hämmästyen.

Saitko sinä jo työsi valmiiksi? Luulin minä sinun viipyvän ainakin puoli tuntia — en minä ehtinyt vielä pu-
keutuakaan, kun takerruin tähän lehteen.

URHO

urteliaasti.

No onko siellä mitään eilisestä kahakasta?

VILJO

purevan ivallisesti.

Kai täällä on ollut siitä, ja paljon muuta, joka olisi
pannut Venäjän valtakunnan perustukset horjumaan.
Mutta kuten näet, on sensuuri taaskin huomannut kapi-
nallisten katalat aikeet ja pelastanut valtakunnan. Mutta
kyllä siinä onkin suti heilunut — lehti on aivan kirjava!

URHO

Jaa—a! Kyllä sillä herralla on työtä ja huolta, kun
täytyy suojella Nikun ja hänen renkiensä olematonta kun-
niaa. Ja kun ne hävyttömät sanomalehdet rangaistuk-
sesta huolimatta koettavat kertoa hänen suojattiansa
konnantöistä, vetoavat keisarivaloihin ja vakuutuksiin,
vaikka koko maailma ilmankin tietää, että ne ovat aiko-
ja sitten rikotut ja syödyt — ja vielä puhuvat oikeudesta,
ihmisyydestä ja perustuslaeista, joita ei yleisvaltakun-
nallinen järjestys voi sallia missään muodossa. — (Vilkai-
see ohimennessään lehteä ja lausuu koomillisen vaka-
vana.) — Ai, ai, mitähän tuossakin on ollut, kun on täy-
tynyt pyyhkiä kaksi palstaa — minä pelkään pahoin,
että siinä on yritetty keikahuttaa nurin koko Nikolain
valtaistuini... Mutta eikö siinä todellakaan ole edes
pikku-uutista siitä eilisestä?

VILJO

Uutista ei ole, mutta on täällä poliisimestari Pekosen julistus... Odotappas... (Lukee nopeasti itsekseen ja sitten lisää.) — Kuuleppas tätä! — (Lukee.) — »Koska eräs hulikaanijoukko yritti eilen estää asevelvollisia menemästä kutsuntaan ja häiritä järjestystä, niin ilmoitan täten, että kaikki tuollaiset yritykset ja väenkokoukset hajoitetaan heti säälimättä sotaväen avulla...« Sillälailla!

URHO

vakavasti.

Tiedätkö, minä pelkään, että se tekee tänään jonkun tavallista ilkeämmän teon.

VILJO

Luuletko, että se yrittäisi ruveta väkisin kuljetta-
maan uppiniskaisia asevelvollisia kutsuntaan, kuten oli
luvannut.

URHO

En. Se olisi Pekosellekin liian vaikea urakka, eikä
tuottaisi mitään hyötyä. Mutta ajattele, miten tarpeel-
linen katumeteli olisi tällä hetkellä Bobrikoffille. Silloin
saataisiin ensinnäkin kasakat »katuja puhdistamaan...«

VILJO

keskeyttää hätkähtäen

Älä helvetissä! Katumeteliä ne yrittivät jo eilen —
sehän oli mitä törkeintä ärsytystä. Ehkä Bobrikoff on
luvannut toimittaa Pekoselle toisen nuuskarasian tuosta
palveluksesta.

URHO

Ja kyllä kannattaakin! Sehän olisi kapinaa, jonka
vuoksi julistettaisiin maa »erinomaiseen suojelustilaan«!

Kun sitten vanhat ammattitaitoiset rauhoitusretkikunnat perkaisivat maan kapinallisuuden rikkaruohoista niin, että vain naiset, vanhukset ja lapset olisivat jälellä, niin silloin tästä kirotusta rajamaasta tehtäisi vihdoinkin oikea kuvernementti. Ja kun ei kukaan enää uskalla puhuakaan sivistyksestä, oikeudesta y.m.s., kun tämän maan perustuslakeina ovat Bobrikoffin ukaasit, silloin hän kai hakee paikanmuutosta helvettiin — paistamaan vallankumouksellisia...

EERO

juoksee sisään ja huutaa kiihtyneenä.

Kuulittekos pojat sen kauhian huudon, joka juuri nyt kuului Senaatintorilta?

URHO

kiihkeästi keskeyttäen.

Mistä tiedät, että se kuului Senaatintorilta?

EERO

Lahtosen pojat tulivat sieltä äsken ja sanoivat, että siellä tulee hurja katumellakka.

URHO

kiihtyneenä.

Siinä se on! Ja minä lörpöttelen täällä... Mennään nyt kiireesti sinne. Ja jos siellä on provokaattoreita, niin ne on paljastettava!

VILJO

Ehdottomasti.

EERO

Voi kun äiti nyt tulisi, että minä pääsisin myös! Kuule...! etkö sinä...?!

URHO

keskeyttäen.

Missä äiti on?

EERO

Hän meni halliin jo aikoja sitten... Kuule Urho... Luuletko, että minä voisin tulla sinne ilman äidin lupaa...? Jos sinä sanoisit äidille...

URHO

leikillisesti.

Jos sinun mielesi tekee lähteä ilman äidin lupaa, niin ei se tauti parane ilman koivurieska-annosta, enkä minä tahdo riistää sitä omalta veljeltäni!

EERO

On siinä ja sälli, joka ei välitä muista, kun vaan itse pääsee... Mutta jos sanon äidille, niin et pääse sinäkään! Minä menen häntä vastaan...

URHO

Muista hillitä suusi!

EERO

pitkää menää näyttäen.

Jopas tuli hätä! Mitäs olit niin maffi!

Eero menee.

URHO

hymyillen.

Kunhan päästäisiin ennenkuin äiti ehtii kotiin! Jos hän on kuullut jotakin, niin hän kieltää menemästä ja silloin olisi niin ikävä lähteä.

VILJO

katsahtaa kelloa ja sanoo puolittaan leikillä.

Älä hitossa! Nyt on mentävä heti, sillä jos vielä Kerttu ehtii tulla työstä kotiin — niin silloin me olemme

loukussa kuin hiiret. Ne epäilivät jo eilen jotakin. Ota joutuin päällystakkisi ja tule!

URHO

ottaa pistoolin laatikosta ja puhuu samalla.

En ota... Äläkä ota sinäkään... Se on vain tiellä, jos sattuisi sellaista kuin eilenkin.

VILJO

Se on totta!

Heittää päällystakin yltään ja Urho aukaisee jo oven. Mutta silloin astuukin Eeron seuraamana sisään.

KATRI KOSKELA

ja kysyy tutkivasti.

Mihin te pojat nyt aiotte lähteä?

Molemmat seisahtuvat ällistyneinä, voimatta heti vastata, ja Ero hymyilee vahingoniloisesti äidin takana.

URHO

änkyttäen.

Niin äiti... me aioimme vain lähteä kaupungille... kävelemään... Kun on asiaakin...

VILJO

Niin, meillä on asiaa...

ÄITI

Mutta miksi sinä noin hämmennyit? Eihän siellä vaan mitään mellakkaa mahda tulla...? Jollet sinä Urho menisi ollenkaan sinne...

URHO

Mutta kun me olemme luvanneet mennä tapaamaan Leinosen Kallea...

Katsoo vaativasti Viljoa.

VILJO

Niin, me lupasimme jo aikaa sitten mennä Kallen luokse, hänellä on tärkeätä asiaa... Emmekä me mihinkään mellakkaan mene...

URHO

innokkaasti.

Tietysti me ymmärrämme olla varuillamme! Ole vaan huoleti äiti! Kyllä me koetamme tulla pian...

ÄITI

katsoo heitä tutkivasti ja sanoo varoittaen.

Muistakaa nyt, ettette vaan mene lähellekään, jos josain tulisi meteliä. Siellä voi menettää henkensä ja mitä sitten sanoisit?

URHO

iloisesti, leikkillisesti.

En minä sitten enää sanoisi mitään! Mutta en minä koskaan anna henkeäni niin kauan kuin minulla on noin kultainen äitimuori! — (Heittää lentosuukkosken mennessään.)

EERO

rukoilevasti.

Äiti kulta! Enkö minä ja pääsisi vähän kaupungille?

ÄITI

Et, sinä alat nyt lukea läksyjäsi.

EERO

Minä luin koko ajan, kun sinä olit ulkona, ja nyt ovat läksyt selvänä kuin isämeitä!

ÄITI

Kyllä se on parempi, että pysyt kotona tänään. Jos kumminkin tulee sellainen katumellakka kuin eilenkin, niin mihin siellä joudut?

EERO

Voi äiti, aina sinä pelkää! Mitäpä minulle siellä tulisi?

ÄITI

Vieläkö sinä kysyt? Santarmit voivat lyödä sapelilla pääsi poikki!

EERO

vähitellen innostuen.

Ohhoh! Ei tämän pojan päätä lyödäkään poikki noin vaan piippu suussa! Ennenkuin tuollainen santarmiköntyys pääsee lähellekään, niin minä lasken kivellä otsaan, että paukahtaa!

ÄITI

tekeytyen mahdollisimman ankaraksi.

Tekeekö mielesi Siperiaan, kun ajot mennä santarreja kivittämään?

EERO

peräytyen.

Katsos äiti, minä vaan ajattelin, että jos kova hätä tulisi...

ÄITI

keskeyttää leikillisesti.

Mutta äidin luona ei tule koskaan kovaa hätää! Ja jos joku »pieni hätä« tulisikin, niin se menee ohi ilman vaaraa.

EERO

ärtyisästi.

Älä viitsi äiti ilveillä. Minä menen.

ÄITI

hitaasti ja painavasti.

Mitä sinä sanoit? Minä en kai kuullut oikein...

EERO
nöyrtyen.

Ei äiti, en minä... anna anteeksi... Katsos nyt äiti kulta... anna minun mennä edes portille — meidän kadulle. Minä en mene kauemmaksi... Päästä nyt äiti kiltti siihen, että minä näen. Saanhan minä mennä äiti?

ÄITI

Mene nyt sitten portille, senkin mankuainen. Mutta muista, ettet mene kauemmaksi.

Eero livahtaa viimeisten sanojen aikana jo ovesta ulos ja eteisestä kuuluu vielä riemukas huudahdus:

— Kyllä äiti!

Äiti hymähtää itsekseen sulkiessaan oven, mutta samassa alkaa portailta kuuluu käskevä naisääni ja sitten tulee

KERTTU

kiihtyneen näköisenä.

Miksi päästit Eeron ulos? Siellä on, tuota... — (Vaikeenee.) — Niin, siellä voi vielä...

ÄITI

keskeyttää levottomana.

Hyvä Jumala! Eihän siellä vain liene mellakka?

KERTTU

Ei vielä, mutta kyllä voi tulla mitä tahansa ja sentähden...

ÄITI

keskeyttäen.

Mene huutamaan Eero takaisin, Kerttu!

KERTTU

menee; huutaa ulkona.

Eero! Eero! Tule takaisin! — (Palaa pettyneenä.) — Kyllä se jo on mennyt näiltä mailta. Kun minä hullu vielä sanoin, ettei hän saa mennä, ennenkuin olen puhunut sinulle.

ÄITI

hymyillen huomaamattaan.

No ei kai se niin vaarallista sentään ole. Hän lupasi pysyä omalla kadulla.

KERTTU

Sekös nyt muistaisi sellaisia, jos hän kuulee ihmisjoukon huudon Senaatintorilta.

ÄITI

keskeyttäen.

Senaatintorilta? Mitä ne siellä huutavat? Mitä se oikein on?

KERTTU

riisuen päällystakkiaan.

Siellä oli suuri ihmisjoukko, vaatien senaattoreja eroamaan. Ja poliisimestari Pekonen huusi ja raivosi kuin paholainen, kun ei saanut väkijoukkoa poistumaan... — (Purskahtaa nauruun.) — Voi, jospa olisit nähnyt...?

ÄITI

nuhtelevasti.

Mitä sinä naurat?

KERTTU

Se oli niin hullunkurista, ettei kukaan voinut olla nauramatta! Katsos, se komensi kaikki poliisinsa kahteen pitkään riviin Senaatintalon eteen, ratsupoliisit etumaiseen, sitten paljasti keisarin nimessä sapelinsa ja komensi joukkonsa hyökkäämään eteenpäin, puhdistakseen koko torin. Mutta silloin pikkupojat lennättivät lumipalloryöpyn ratsupoliisiriviä vastaan, hevoset pillastuivat ja hyökkäsivät hurjaa vauhtia yli jalkapoliisien rivin — joten koko hyökkäysarmeija hajosi kuin akanat tuuleen. Ja itse kenraali Pekonen oli jäädä hevosten alle; lakkikin oli pudonnut ja ihmiset nauroivat ja hurrasivat kuin hullut.

ÄITI

Mutta mitä se nyt tekeekään, kun se muutenkin on niin kauhean häijy...

KERTTU

Sitä minäkin pelkään. Se huusi ja kirosi niin, että äänikin oli ihan käheä, ja lähempänä olleet sanoivat, että se oli uhannut tuoda kasakat ja survoa mäsäksi koko joukon.

ÄITI

levottomasti.

Hyvä Jumala tätä aikaa! Kyllä nyt maailmanloppu tulee! Eihän tällaista ennen ole ollut... Kun ei Urho vain joutuisi sinne, kun ne juuri lähtivät Viljon kanssa kaupungille...

KERTTU

kiihkeästi.

Vai ehtivät ne jo lähteä. Kyllä ne sinne suoraa päätä juoksevat — niinkuin eilenkin.

ÄITI

Mutta eiväthän he eilen siellä olleet. Urho sanoi sen itse, kun kysyin — eikä hän ole koskaan minulle valehdellut.

KERTTU

varmasti.

Siellä hän kuitenkin oli ollut parhaana miehenä joukossa. Siellä sen takkikin oli repeytynyt ja kaula raavittu verille, vaikka sanoi harjoituksissa loukanneensa.

ÄITI

huolestuen.

Olisiko hän todellakin valehdellut minulle...? Ilmankos ei hän katsonut minua silmiin, niinkuin ennen. Mutta mistä sen tiedät?

KERTTU

Minä epäilin jo illalla, että jotain oli tapahtunut, ne olivat niin levottoman näköisiä. Ja kun Viljo sanoi huo- maamattaan, että he tapasivat eilen Leinosen Kallen, niin tulin äsken Leinosen kautta, ja Kalle kertoi koko tappelun...

ÄITI

tuskitellen.

Onko se onneton taas sekaantunut tappeluun. Ja hän on niin monta kertaa luvannut... Kyllä se vielä hen- kensä menettää!

KERTTU

Ei hän eilen pahaa tarkoittanut, mutta kyllä siinä henki täpärällä oli. Kun se on niin hullu, että rupee tap- pelemaan koko joukkoa vastaan — pelastaakseen ihan vieraan henkilön...

ÄITI

Mitä... missä...? Ei kai hän vaan ollut siellä Kaar- tin torilla, koska siellä oli tapeltu...

KERTTU

Siellä juuri. Kaikki asevelvolliset olivat olleet Kaartin portilla vahdissa, ettei kukaan menisi syyniin. Ja kun kymmenkunta maalaista yritti mennä väkisin, niin he sai- vat sellaisen selkäsaunan, että kiittivät luojaa, kun pääsivät pakoon. Mutta yksi niistä oli jäänyt joukon keskelle ja hänet olisi varmaan tapettu, jollei Urho olisi häntä puolustanut.

ÄITI

innostuen.

Mutta sehän oli oikein!

KERTTU

Niin olikin, mutta kamalalta se oli näyttänyt, kun Urhoakin lyötiin joka puolelta, niin että veri vuoti suusta ja nenästä. Mutta kun se toinen kaatui tiedottomana maahan, oli Urho ruvennut lyömään takaisin ja huutanut, että saavat tappaa hänet, ennenkuin häpäistä itsensä, lyömällä tuollaista raukkaa! Ja lopulta kaikki alkoivat hurrata Urholle.

ÄITI

huoahtaan.

Olipa onni, ettei sentään käynyt pahemmin... Minä jo pelkäsin, että poliisi...

KERTTU

keskeyttäen.

Sehän se pahinta onkin, että kun poliisit tulivat paikalle, niin ne luulivat Urhon tappelun johtajaksi. Yksi hyökkäsi jo hänen kimppuunsa aikoen viedä putkaan, mutta Urho oli kampannut poliisin nenälleen ja livahdannut väkijoukkoon. Silloin tuli toistakymmentä poliisia lisää ja siellä oli tullut sellainen tappelu, että poliisit paljastivat sapelinsakin. Mutta Urhoa eivät saaneet sitenkään!

ÄITI

Voi hyvä jumala, jos ne nyt ovat tunteneet Urhon, niin miten sen poikaparan käy. Muutenkin ovat uhanneet vangita kaikki, jotka eivät mene laittomaan sotasyyniin, ja jos ne nyt luulevat hänet mellakan pääjohtajaksi, niin vievät vielä Siperiaan. Voi kun hän sentään olisi mennyt syyniin, niinkuin pyysin, niin ei tätäkään olisi tullut...

KERTTU

Olisiko se ollut parempi, että hänet olisi viety sotapalvelukseen Venäjälle? Ja sehän olisi ollut tavallaan Venäjän hirmuvallan auttamista ja sitä ei Urho koskaan tee.

ÄITI
neuvottomana.

Ei tietysti... ei... Kunhan hän vaan selviytyisi tästä... Minä en enää... — (On purskahtamaisillaan itkuun.)

KERTTU

menee hänen luokseen, taputtaa häntä hyväillen ja sanoo lohduttaen.

Älä sentään pelkää, äiti — ehkeivät ne tunteneetkaan häntä. Kun ei hän vaan olisi tänään mennyt sinne. Siellä voi tapahtua mitä tahansa, ja kun hän on niin tuliren luonteeltaan, niin hän voi...

Vaikenee neuvottomana.

ÄITI
hätkähtäen.

Sitä minäkin pelkään. Ja nyt kun hän on muutenkin ollut viime päivät niin synkkämielinen sen Ingridin tähden... Viime yönäkään ei nukkunut juuri ollenkaan — vääntelehti vaan vuoteellaan... Kuinka sen asian laita oikein lienee...? Jospa Urho epäilee suotta... Minä en oikein voi uskoa, että Ingrid pitäisi sellaisesta santarmikapteenista.

KERTTU

En minäkään ennen uskonut, mutta kyllä minä jo alan uskoa...

ÄITI

Mitä sillä tarkoitat? Tiedätkö jotain... onko Urho puhunut jotain?

KERTTU

Ei hän ole puhunut... Mutta tänään, kun menin työhön päivälliseltä, näin Ingridin seisovan parooninsa kanssa tuossa kulmassa... Hymyili sille niinkuin hyvällekin, ei huomannut minuakaan, ennenkuin olin ihan vieressä... Häpesi se sentään, koska muuttui ihan tulipunaiseksi...

ÄITI

Voi hyvä jumala, olisiko sekin sellainen! Ja Urho-rarka on niin onneton, ettei tiedä mitä se vielä tekee...

Silloin alkaa kuuhua läheneviä askeleita ja sisään astuu

INGRID

Hän näyttää vielä nuorelta ja lapselliselta; hänen kasvonsa ovat kauniit ja sielukkaat, vartalonsa solakka ja notkea. Hänen poskensa hohtavat kiivaasta liikunnosta ja hän alkaa puhua aralla, kiihtyneellä äänellä.

Suokaa anteeksi, kun tulen näin sopimattomalla tavalla teille, kun tuota... — (Vaikenee neuvottomana mutta jatkaa sitten.) — Minulla olisi kovin tärkeätä asiaa Urholle ja sentähden...

KERTTU

kylmästi.

Urho ei ole kotona.

INGRID

Voisitteko te tietää, mihin hän äsken meni?

KERTTU

En tiedä... Mutta mahdollisesti hän on mennyt Se-naatintorille, siellä on mielenosoitus...

INGRID

käsiään väännellen.

Voi hyvä jumala! Eikä hän tiedä... miten nyt käy...? Minä pelkään, että häntä uhkaa suuri vaara...

KERTTU

purevasti.

Mitäpä hänen väliä on, kunhan vaan muut ovat vahvassa turvassa...

INGRID

keskeyttää tuskallisesti.

Voi älkää sanoko niin... Te erehdytte...

KERTTU

Näinhän minä juuri tänään, miten hellästi te hymyilitte eräälle toiselle... Ja mitäpä tuollainen työläisnuorukainen paroonin rinnalla...

INGRID

vapisevalla äänellä.

Älkää sanoko noin, neiti Kerttu; älkää tuomitko väärin. Te ette tiedä, minkätähden... Minä tapasin sen kotia tullessani ja huomasin sen tietävän jotain Urhosta. Ja kun se on uhanut kostaa Urholle, koetin saada sen ilmaisemaan...

ÄITI ja KERTTU

Mitä te sanotte? Onko se totta?

INGRID

On, se oli niin voitonriemuisen näköinen ja viittaili, että minun sankarini on kunnostautunut eilen...

KERTTU

keskeyttää kiihkeästi.

Hyvä jumala! Olisiko se tietänyt, että Urho oli eilen siinä mellakassa Kaartintorilla...

INGRID

pelästyen.

Mitä. Oliko hän siellä...?

KERTTU

Oli.

INGRID

Sitten minä ymmärrän... Se on pannut urkkijan seuraamaan Urhoa koko eilisen illan... ja tänään myöskin...

ÄITI

hätäisesti.

Mitä? Onko se totta... miten te...?

INGRID

Nähkääs, minä aavistin jotain pahaa, ja kun Urho lähti ulos, menin kadunpuoleiseen ikkunaan katsomaan ja näin kahden vieraan miehen lähtevän hänen jälkeensä... Minä menisin itse häntä hakemaan, mutta pelkään, ettei hän minun puheestani välitä...

KERTTU

hypähtäen seisaalleen.

Minä menen etsimään häntä. Enköhän löydä häntä Senaatintorilta... Odottakaa täällä se aika.

INGRID

syleillen Kerttua.

Voi rakas ystävä! Minä olen teille ikuisesti kiitollinen! Ottakaa ajuri, niin pääsette nopeammin... tässä on rahaa... Menkää vaan Jumalan nimessä.

KERTTU

Minä menen ja tulen heti.

Kerttu menee.

ÄITI

levottomasti.

Miksi se parooni Urhoa vihaa, eihän Urho ole hänelle mitään tehnyt...

INGRID

katkerasti.

Se mies on oikea paholainen! Se koettaa nyt tuhota Urhon, kun hän ei minua saa. Urhosta minä yksin pidän, ja minun on niin kauhea olla, kun hänkin epäilee minua siksi, että se käy meillä. Enhän minä voi sille mitään, kun äiti on sen kanssa samassa liitossa... Mutta Urho ei tahdo kuulla samaakaan — hän ei enää minusta pidä.

Purskahtaa itkuun.

ÄITI

Kyllä hän pitää, mutta hän on ollut niin onneton siitä asti, kun rouva niin kovasti moitti häntä ja sanoi, että Ingrid nyt jo itkee sitä, kun on joutunut Urhon seuraan.

INGRID

kohottaa kyyneleisen katseensa.

Onko äiti sanonut niin?

ÄITI

On. Mutta kyllä minä nyt kerron Urholle...

INGRID

tarttuen äidin käsiin.

Voi, saanko minä sanoa teitä äidiksi, sillä oma äitini ei minusta mitään välitä... Hän tahtoo ihan väkisin pakkottaa minua seurustelemaan tuon roiston kanssa, kun se on rikas ja vielä parooni. Mutta en minä itsestäni... kun ei se vaan saisi mitään Urholle... — (Muistaen). — Niin, tiedättekö, kun se roisto on saanut jostain tietää senkin, että Urholle on tullut Ruotsista kiellettyä kirjallisuutta.

ÄITI

pelästyen.

Onko? Kyllä minä nyt tiedän! Värkmestari Soronoff on sen ilmoittanut. Sehän löysi Urhon kirjepaketin kel-

larista viime viikolla! Ja se oli ollut niin ilkeän näköinen, että Urho pelkäsi sen antavan hänet ilmi...

INGRID

Vai niin! Kyllä se täydellinen santarmiurkkija on — niinkuin on jo kauan epäiltykin.

ÄITI

Mutta se on sitäpaitsi vihannut Urhoa koko oppiajan, ja kun se poikaparka vielä viime syksynä teki sellaisen teon juuri opista päästyään — niin kyllä värkmestari sen kostaa. Jos Urho olisi pyytänyt siltä edes anteeksi, niin ehkä se olisi leppynyt, mutta...

INGRID

Mitä tarkoittatte? Mitä Urhon olisi pitänyt Soronofilta anteeksi pyytää?

ÄITI

No sitä, kun hän oli vähällä tappaa värkmestarin — silloin kun tämä pani sen hiiren elävänä uuniin...

INGRID

tulisesti.

Mutta siinähan Urho menetteli ihan oikein, kun pelasti viattoman eläinraukan, tuollaisen pedon kynsistä!

ÄITI

Niin, hän on ollut lapsesta asti sellainen, ettei voi nähdä avutonta rääkättävän — mutta hän voi silloin tulistua niin, että tekee mitä tahansa... — (Hiljaa, kauhistuneena.) — Kaikki, jotka silloinkin olivat verstaassa, sanoivat, että hän olisi varmasti iskenyt puukon värkmestarin rintaan, jollei se olisi silmänräpäyksessä ottanut häkkiä uunista...

INGRID

kuohahtaen.

Ja se olisi ollut oikein sille roistolle!

ÄITI

Ei, kyllä ihmishenki sentään kalliimpi on kuin eläimen. Ja mihin Urho sitten olisi joutunut... Sitä minä hänelle puhuin ja poika parka itki niin kovin...

INGRID

hämmästyen.

Itki...?

ÄITI

Niin, sillä hän on siitä paljon kärsinyt, kun sellainen on. Sentähden hän on nyrkkeillyt ja paininutkin vuosikausia, että tulisi tyyneksi ja kylmäveriseksi. Hän kertoi minulle kaikki silloin ja oli niin onneton, kun oli luullut jo muuttuneensa kokonaan... En minä enää muuta voi kuin rukoilla Jumalaa hänen puolestaan...

INGRID

hellästi ja tulisesti.

Mutta tiedättekö äiti! Minä pidän hänestä juuri sentähden, että hän on sellainen: niin hellä ja säälivä ja samalla niin voimakas, että hän estää vaikka väkivalloin tuollaiset ilkityöt. Sellainen tulee miehen olla! — (Hämentyy, mutta sitten havahtuu ja sanoo levottomasti.) — Mutta jos hän nyt näkee siellä jotain...

ÄITI

Voi hyvä Jumala...! Mitä nyt tulee... Jospa Kerttu löytäisi hänet... St! Nyt tulee joku...!

Ovi aukeaa ja sisään syöksyy KERTTU, lysähtäen ovipieleen. Hän huohottaa raskaasti kuin tukehtumaisillaan ja kohoittaa kätensä verta vuotavalle ohimolleen.

ÄITI

syöksyy hänen luokseen, parahtaen tuskallisesti.

Jumala auttakoon! Mitä nyt, lapsi parka? Mitä sinulle on tehty?

INGRID
kauhistuneena.

Kuka on lyönyt... missä? Ja se on minun syyni!

KERTTU
vastustaen.

Ei, ei! Äiti... Antakaa vettä...

INGRID
käsiään väännellen.

Tämä on liian hirveätä!

KERTTU
tyytyen.

Älkää nyt hermostuko. Ei tämä mitään vaarallista ole — kasakka minua löi nagaikallaan... Mutta en minä äsken luullut enää kotia näkeväni...

ÄITI

Lapsi raukka... Missä sinua lyötiin? Koeta kertoa...

INGRID

Näittekö Urhon?

KERTTU
järkytettynä.

En minä mitään ehtinyt nähdä, sillä heti, kun pääsin Nikolainkirkon portaiden eteen, hyökkäsivät kasakat ihmisjoukon kimppuun... ja ulvoivat ja hakkasivat nagakoillaan niin kauheasti, että... Ja sitten minua lyötiin niin, että luulin pääni menneen halki ja minä kaaduin... Enkä muista mitään, ennenkuin tässä portilla joku mies auttoi minut ajurin reestä...

Silloin kuuluu kiireellisiä askeleita ja

EERO

syöksyy hengästyneenä sisään. Hänen silmänsä loistavat, poskensa hehkuvat ja hän huudahtaa innotuneesti:

Voi saakuri sentään, jos tietäisitte miten fiksumasti Urho äsken Fabianinkadulla lennätti kasakan alas satulasta! Se pieksi nagaikallaan erästä neitiä niin, että sen hattu repesi ja veri juoksi suusta. Mutta silloin Urho hyppäsi ylös, sieppasi sitä niskasta ja kasakka tyykkäsi nenä edellä katuun, niin että paukahti!

INGRID

Voi hyvä Jumala! Jos ne nyt ovat nähneet hänet...

KERTTU

ankarasti.

Eero ...

ÄITI

nousee ja lausuu suuttumuksesta vapisevalla äänellä.

Mitä sinä mulikka uskallat puhua? Olenko minä opettanut sinua kiroilemaan ja ylistämään tappelua? Kuka antoi sinulle luvan mennä Fabianinkadulle?

EERO

pelästyen.

Voi äiti kulta ... anna anteeksi ... Kun kasakat ratsastivat ohi, niin minä en muistanut ... en huomannut ...

ÄITI

yhä kiihtyen.

Mutta minä huomaan, että sinunkin mieleesi on ilmestynyt sellaista rikkaruohoa, jota olen eniten pelännyt. Mutta sen minä kitken sinusta juurineen! Tule kyökkiin!

INGRID

hymyillen.

Antakaa hänelle anteeksi — kyllä hän toiste lupaa muistaa ...

ESIRIPPU.

TOINEN KUVAELMA.

Sama paikka kuin edellisessä kuvaelmassa. Vuoteet ovat valmiina odottamassa, mutta vain seinäkellon naksutus häiritsee tyhjän huoneen hiljaisuutta.

ÄITI

tulee kyökistä ja menee väsynein askelin ikkunan ääreen. Hän raoittaa ikkuverhoa ja tuijottaa hetken ulos pimeyteen. Hiljaista. Sitten huoahtaa itsekseen.

Ei mitään kuulu. Missä hän viipyy...?

Menee pöydän ääreen istumaan ja ottaa sukankuttimen käteensä.

Hetken kuluttua hän hypähtää seisaalleen ja alkaa jännittyneenä kuunnella — sillä jostakin kaukaa kuuluu pitkäveteinen ihmisjoukon huuto.

ÄITI

lausuu värisevällä äänellä.

Tule tänne Kerttu... Tuolta kuuluu... — (Vaike-
nee jännittyneenä).

KERTTU

tulee pää sidottuna kyökistä.

Mitä sieltä kuuluu?

Kuuntelevat hetken. Taas kuuluu tuo kaukainen, pitkäveteinen huuto, ja häipyä vähitellen yhä kauemmaksi.

ÄITI

käsiään väännellen.

Mitä tuollainen huuto merkitsee? Mahtavatko ne kasakat tappaa ihmisiä? Ja Urho parka on siellä! Miksei hän tule, vaikka kello on yli kymmenen! Jospa ne ovat hänetkin tappaneet...

KERTTU

lohduttaen.

Älä nyt pelkää äiti, en minä usko, että hänelle olisi mitään pahaa tapahtunut... Hän ei vain huomaa lähteä kotiin... Tiedäthän minkälainen hän on...

Hän vaikenee, sillä portailta kuuluu läheneviä askeleita. Kuuntelevat.

KERTTU

Ulko-ovi kävi, joku tulee... — (Ilostuen). — Ehkä se on Urho!

Silloin kuuluu hätäinen koputus ja

INGRID

tulee, katsahtaa hätäisesti ympärilleen ja kysyy:

Eikö Urho ole vielääkään tullut?

ÄITI

koettaen hillitä levottomuuttaan.

Ei ole... enkä minä voi ymmärtää missä hän viipty, olen odottanut niin kovin...

INGRID

Minä olen ollut koko ajan niin levoton, etten enää voinut olla kotona — minun täytyi tulla teidän luoksenne. Sanoin äidille, että päätäni särki ja menen nukkumaan — ja sitten pukeuduin ja tulin.

KERTTU

levottomasti.

Mutta jos rouva menee sinun huoneeseesi...

INGRID

itseksensä hymähtäen.

Ei hän voi aavistaa mitään, sillä pyysin itse aspiriinia-kin ja olin nukkuvinani, kun hän kävi kuuntelemassa oveni takana. — (Havahtuen). — Mutta miksi lörpöttelen, kun... Voi, minkätähden hän viipyy näin kauan? Kun ei vain olisi...

ÄITI

Mitä olisi? Mitä tarkoitat?

INGRID

Älkää nyt hermostuko, rakas äiti... Minun ei pitäisi lörpötellä omia kuvitelmiäni, mutta kun puhutaan niin kauheita... että satoja ihmisiä olisi haavoittunut ja useita kasakoita olisi tapettu, niin...

KERTTU

huudahtaa kiihtyneenä.

Se on oikein niille pedoille! Kunhan tappaisivat kaikki!

ÄITI

Älä lapsiparka puhu tuolla lailla! Kai sen ymmärrät, mitä ne toiset silloin tekevät.

KERTTU

kiihkeästi, keskeyttäen.

Minä en voi toisin puhua, eikä voi kukaan, joka näki, miten ne pieksivät maassa makaavia naisia ja lapsia. — Olen aina näkevinäni eräänkin pienen pojan, joka koetti kontaten päästä pakoon, mutta tuo paholainen kumartui satulassa ja iski kunnes poika parka jäi liikkumattomaksi.

ÄITI

kauhistuneena.

Voi hyvä Jumala, minua kauhistaa, kun ajattelen, että Urho on siellä ja näkee tuollaista... Ja hänellä on vielä

pistoolikin mukana! St... Nyt tulee joku... — (Kuuntelee jännittyneenä, mutta sitten sanoo pettyneenä.) — Se ei vieläkään ole Urho. Minä tunnen hänen askeleensa...

VILJO

tulee sisään, katsoo ympärilleen ja kysyy epäröiden.

Eikö Urho ole vielä tullut?

ÄITI

Ei, etkö sinä tiedä missä hän on?

VILJO

En. Hän juoksi pidättämään ihmisjoukkoa silloin kun kasakat hyökkäsivät ja se vei hänet mukanaan... Olen etsinyt häntä siitä asti ja tulin katsomaan jos hän olisi tullut kotiin.

INGRID

tuskallisesti.

Missä hän viipyy...? Jospa ne ovat nähneet, kun hän veti kasakan satulasta — ja vanginneet hänet...

VILJO

jännittyneenä.

Ketkä niin? Mitä neiti tarkoittaa?

KERTTU

Ingrid on saanut tietää, että kaksi vakoojaa on lähtenyt seuraamaan Urhoa. Ja sentähden minäkin tulin Urhoa kotiin hakemaan — ja sain myöskin osani...

VILJO

pelästyen.

Mitä, onko sinua lyöty? Onko se vaarallista...? Eihän vaan...?

KERTTU

hymyillen.

Ei se mitään... Kerron sitten... Mene nyt vaan..

VILJO

Minä menen! Minun täytyy saada tietää, missä hän on! — (Menee.)

Naiset kuuntelevat, miten hänen askeleensa häipyvät nopeasti portaaita alaspäin.

INGRID

tuskallisesti.

Voi, jospa hän nyt löytäisi Urhon... Jospa hän löytäisi...

ÄITI

Niin, missä, missä hän on? Siitähän on jo neljä tuntia, kun Viljo hänet viimeksi näki — juuri silloin kun kakat... Ei, ei, minä en uskalla ajatella... Jospa hänen päänsä on lyöty halki ja...

INGRID

seisoo käsiään väännellen ja änkyttää tyrmistyneenä.)

Ei, äiti... ei, ei... Älä itke, rakas äiti...

KERTTU

hiliten itsensä väkivalloin, puhuu reippaasti.

Älä nyt äiti! Tyynnyhän nyt... Ingridkin pelästyy ja saattepa nähdä, että he tulevat heti yhdessä... — (Havahdettua.) — Miten tuhma olen, kun en ole Ingridillekään tarjonnut mitään ja kyökissä on koko ajan ollut kuuma kahvipannu valmiina. Nyt tuon heti, niin äitikin vähän rauhoittuu... — (Iskien Ingridille silmää.) — Tietysti Ingrid tahtoo juoda...

INGRID

hymyillen väkinäisesti.

Niin, tietysti juon.

KERTTU

nostaen äidin ylös.

Kas niin, äiti! Tule sinä ottamaan sokeriastia ja leipäkorri, minä tuon kupit ja muut... Nyt ei itketä enää...

Menevät. Kuuluu kuppien kilinää ja Ingrid kävelee rauhatomana lattialla. Menee ikkunan ääreen ja kuuntelee. Hiljaista.

KERTTU

palaa äidin seuraamana; panee kupit pöydälle ja ottaa leipäkorin äidiltä, puhuen reippaasti.

Istukaa nyt äiti ja Ingrid... Minä tuon heti pannun ja kaadan... Otin pojillekin kupit, että saavat heti kun tulevat... Nyt alioivi kävi... taitavat lopultakin tulla — hulttiot.

Aikoo lähteä, mutta seisahtuu ja kaikki kuuntelevat läheneviä askeleita.

KERTTU

Kukas se nyt on... kun niin hiljaa tulee...

INGRID

Jos se on Urho...

ÄITI

Ei se Urho ole... — (Kuuntelee.) — Nythän se seisahtui...

KERTTU

kuiskaten.

Meidän oven taakse... Kuka sellainen on?

INGRID

vapisevin huulin.

Hyvä Jumala... Eihän se vaan ole joku urkkija... joka on tullut Urhoa... — (Kuuntelevat.)

ÄITI

tuskallisesti.

Mitä nyt... Jospa siellä nyt on... — (Kuuntelevat.)

KERTTU

päätävästi.

Ei... Minä menen katsomaan... Olkoon kuka tahansa...

Nousee päätävästi ja menee ulos.

KERTUN ÄÄNI

Kuka siellä on?

MIEHEN ÄÄNI

murteellisesti puhuen.

Hyvä ilta... Mine mene vaa tess ohi... Oli kävelmä...

INGRID

Rauhattomana.

Värkmestari Soronoff!

KERTUN ÄÄNI

Vai niin! Minä luulin vaan, että joku seisoi oven takana ja tahtoi sisään...

MIEHEN ÄÄNI

Ei se mittä... Hyvä yötä...

KERTTU

tulee, sanoen suuttuneena.

Mitä tuo mies oikein urkkii? — (Seisahtuu kuuntelemaan.) — Meneeköhän se nyt jo huoneeseensa.

Kuuntelevat, miten askeleet etenevät ylös portaita. Sitteen kuuluu oven aukaisu, ja askeleet tulevat heidän yläpuolelleen.

ÄITI

Mitä, mitä nyt oikein tulee... Minä pelkään tuota miestä... Se aikoo Urholle jotain pahaa.

KERTTU

halveksivasti.

Pyh! Tuollainen ei voi Urholle mitään.

ÄITI

Mutta jos se on yhdessä juonessa santarmikapteenin kanssa? Mistä se muuten olisi saanut tietää sen lentokirja-asian?

INGRID

Minä olen varma että Soronoff on. Eikä kukaan muu ole sitä ilmoittanut.

Kuuluu hitaita askeleita.

KERTTU

Hiljaa, nyt tulee joku!

INGRID

Ehkä Viljo tapasi hänet...

ÄITI

Ei se taida olla nytkään Urho — hän tulee aina nopeammin... Vai olisiko hän haavoittunut...? Herra Jumala!

KERTTU

Rauhoitu äiti! Ei häntä mikään vaivaa.

INGRID

Kuulkaa, saisinko minä puhua hänen kanssaan kahden hetkisen. Minulla olisi tärkeä asia...

ÄITI

ystävällisesti.

Tietysti, tietysti. Me menemme kyökkiin. — (Tartuen Ingridin käteen.) — Ja rakas Ingrid, ota selvä, jos hänelle on tapahtunut jotain.

INGRID

Kyllä minä koetan, jos hän vaan...

KERTTU

Hän tulee! Muista sitten.

URHO

tulee synkän ja masentuneen näköisenä. Ottaa vain lakin päästään ja aikoo istua ovipielessä olevalle tuolille — niinkuin ei jaksaisi kulkea askeltakaan enää. Nyt vasta hän huomaa Ingridin ja huudahtaa hämmästyen.

Ingrid! Sinä täällä näin myöhään. Mitä nyt...?

INGRID

Minulla on niin tärkeätä asiaa, että tulin, vaikka aika onkin sopimaton...

AITI

Ingrid on ollut niin kovin levoton sinun tähtesi ja me olemme kaikki pelänneet... Missä olet viipynyt?

KERTTU

Kyllä Urho sitten kertoo, tule kyökkiin.

Menevät.

INGRID

liikutettuna.

Minä tiedän, ettet sinä enää minusta välitä, mutta minä tulin sittenkin. Sillä sinua uhkaa suuri vaara. Minä en ehdi enää kertoa, mutta tiedän vaan, että santarmikapteeni, joka monta kertaa on uhannut sinua, on nyt saanut tietää, että olit eilen Kaartin torilla kahakassa, ja nyt on kintereilläsi ollut koko illan kaksi urkkijaa.

URHO

tarttuen päähänsä.

Sitten olen hukassa... Mutta miksi tulit tämän minulle ilmoittamaan?

INGRID

Voi Urho... Etkö sinä sitä enää tiedä...? Oletko sinä itse unohtanut kaikki näin pian...? Miksi luulet minusta sellaista...?

URHO

katsoo kuin kauhistuneena Ingridiä.

Mitä... minä teen... mitä teen...? Nyt vasta minä huomaan, kun kaikki on myöhäistä...

INGRID

Miksi niin? Puhu minulle, mitä on tapahtunut.

URHO

tuskallisesti änkyttäen.

Voi... älä kysy... En tiedä... Pyydän vaan, ettet enää välittäisi minusta... Unohda minut niin pian kuin suinkin — se on parasta...

INGRID

oudolla lämmöllä.

Rakas, älä puhu noin! Sinä et tiedä, enkä minä osaa selittää, mitä olen tuntenut tänä iltana... Minusta tuntuu kuin koko maailma olisi muuttunut toiseksi, niin kuin joku kirkas valo olisi syttynyt sielussani ja valaissut minulle ensikerran elämäni tien. Vasta tänään minä olen huomannut, miten kallis sinä minulle olet.

URHO

tuskasta käheällä äänellä.

Voi Ingrid! Mitä sinä puhut...? Älä ajattele enää minua... Sinä et tiedä...

INGRID

Niin, minä uskon, että sinun on vaikea ymmärtää sanojani, kun en itsekään käsitä, miten olen voinut muuttua näin paljon — tuntuu ikäänkuin juuri nyt olisin herännyt ja nähnyt ensi kerran todellisen elämän. Ehkä se johtuu siitä, että olen tänään ensikerran tuntenut tuskaa, nähnyt onnettomuuden uhkaavan onniani... Minä en oikein ymmärrä, mistä nämä oudot

sanat tulevat suuhuni. Minä tiedän vaan, ettei minulla ole onnea muualla kuin sinun rinnallasi — ja jos sinun sortua täytyy, silloin sorrun minäkin sinun kanssasi. Puhu siis minulle kaikki, minä autan sinua — me unoitamme yhdessä.

URHO

tuskallisesti.

Mutta miten minä voisin sen unohtaa... Sillä voitko ymmärtää, että minusta on tullut murhaaja... Voi... mihin minä menen!

INGRID

Kerro rakas, miten kaikki on tapahtunut. Saat nähdä, että minä ymmärrän sinua!

URHO

Minä olin nimittäin Nikolainkirkon portailla, silloin kun kasakat hyökkäsivät pakenevaan ihmisjoukkoon...

INGRID

kauhuissaan.

Ethän sinä vaan ollut siinä joukossa?

URHO

Jospa olisin ollutkin siinä, mutta kun täytyi vain voimattomana katsella, miten naiset ja pienet lapset kiemurtelivat hyppivien hevosten jaloissa, ja nuo ulovat perkeleet iskivät lyijynuppisilla nagaikoillaan heitä päähän, kasvoihin... Minä suljin silmäni, mutta nagaikkojen paukkina kuului tuon hirveän hätähuudonkin yli... Ja kun se ei loppunut, silloin tuntui, ikäänkuin olisin menettänyt järkeni, tunsin niin hurjaa raivoa ja kostonhimoa, että minun täytyi tehdä jotain...

INGRID

keskeyttää kauhistuneena.

Minä ymmärrän sen...

URHO

kuin itsekseni.

Kun sitten myöhemmin näin, miten kasakka eräällä pihalla Kaivokadulla, ajoi vanhaa naista ympäri pihaa ja iski yhtämittaa magaikallaan, kun näin, miten vanhus nousi ja kaatui uudelleen apua huutaen ja veri pursui hänen harmaasta päästään, silloin en voinut enää hillitä itseäni. Sen vaan muistan, että huusin jotain ja sieppasin kivikasasta kiven, kasakka tempasi sapelinsa ja lähti äyhttä laukkaa minua kohden. Minä odotin kylmäverisesti, kunnes se oli ihan lähellä, sitten paiskasin kivellä rintaan, se putosi satulasta — ja sitten en muistanut, mitä tapahtui... Vasta kun näin nuo kasvot elottomina ja verisinä allani, silloin havahduin ja siitä asti ovat nuo kauheat kasvot aina silmissäni...

INGRID

Mutta sehän oli oikein sellaiselle pedolle... Häntä ei kannata sääliä!

URHO

Katsos Ingrid... Minun mieleeni johtui, että hänelläkin on äiti, joka rakastaa häntä, odottaa siellä kaukana pelolla ja levottomuudella häntä kotiin... Ja sitten hän saakin kuolinsanomana — minun tähteni...

INGRID

keskeyttäen.

Mutta rakas Urho, etkö sinä ajattele sitä äitiä, jonka hän olisi tappanut ilman sinua, niitä pienokaisia, jotka juuri tänään kierivät ehkä hänen ratsunsa jaloissa. Ja etkö sinä ymmärrä, että s i n u n äitisi itkisi nyt sinun kuolemaasi, jollet olisi ollut nopeampi ja voimakkaampi... Sinähän et voinut muuta kuin tappaa, tai tulla tapetuksi.

URHO
reippaasti.

Onko todella mahdollista, ettet tuomitse minua? Silloin en pelkää mitään!

Silloin alkaa kuulua juoksevia askeleita. Kerttu ja äiti tulevat pelokkaina kyökistä ja sitten syöksyy sisään hengästyneenä

VILJO

ja huudahtaa hätäisesti.

Santarmit tulevat! Juokse vinnille!

URHO

Missä? Mistä tiedät...?

VILJO

Tulin juuri Espikseltä päin ja kun saavuin portille, näin santarmiupseerin pienen joukon kanssa kääntyvän tuosta kulmasta tänne.

URHO

Sovitaan nyt kaiken varalta, että sinä tuot suksemi tänä yönä Kampin kalliolle, sen lautatapulin viereen... Lähden hiihtäen...

Hän vaikenee, sillä alhaalta kuuluu aukeavan rautaportin kirskahdus.

VILJO

Siellä ne tulevat! Nyt sinun on mentävä! Tulen sitten sanomaan!

KERTTU

antaa avaimen Urholle.

Tässä on avain...

ÄITI

tuskallisesti.

Mutta jos ne tulevat sinne etsimään...

INGRID

No silloin nähdään. Mutta älkää pelätkö... Olkaa vaan rauhallisia, niin kaikki käy hyvin...

Menee.

VILJO

Minä menen katsomaan...

Menee.

Kaikki kuuntelevat henkeä pidättäen, kuin tuskasta jäähmettyneinä.

VILJO

oven raosta.

Nyt hän on päässyt, olkaa vain rauhassa. Minä kuuntelen vielä hetken.

VILJO

palaa.

Nyt ne tulevat jo seuraavassa kerroksessa — hiipivät aivankuin varkaat!

ÄITI

hätääntyneenä.

... Herra Jumala! Mitä tästä nyt tulee...?

KERTTU

Kun ne eivät vain menisi vinnille...

VILJO

rauhottaen.

Älkää pelätkö! Eivät ne vinnille mene! Ja jos te olette rauhallisia, niin eivät ne rupea häntä enempää etsimään... Mutta älkää seiskö noin! Istukaa neidin kanssa tuonne pöydän ääreen ja minä heittäydyn vuoteelle lukemaan...

Kaikki selviävät kuin huumauksesta ja tottelevat. Viljo heittäytyy pitkälleen vuoteelle kirja kädessään.

Mutta jokaisen kasvoissa kuvastuu kiduttava jännitys ja vain pidätetyt hengähdykset kuuluvat silloin tällöin huoneen hiljaisuudessa.

Kuuluu lyhyt koputus, ovi aukenee ja sisään astuu santarmikapteeni pistooli kädessään. Hänellä on solakka vartalo ja kapeat hienopiirteiset kasvot kotkannenineen, jonka alapuolella kaareutuvat kippurakärkiset mustat viikset. Mutta hänen katseensa liukuu yli huoneen levottomana ja kiiluvan terävänä kuin väijyvän petolinnun.

ÄITI

hypähtää tahtomattaan seisaalle ja huudahtaa kauhusta vapisevalla äänellä.

Herra Jumala! Mitä nyt?

SANTARMIKAPTEENI

pistooli livahtaa sinellin taskuun ja hän lausuu vieraskielisellä korostuksella teennäisesti hymyillen.

Hyvää iltaa, hyvää iltaa... Ei tarvitse pelästyä hyvä rouva... Meillä on vaan vähän asiaa... Missä teidän poikanne on?

ÄITI

koettaen hillitä vapisevaa ääntään.

Häntä minä olen jo kauan odottanut. Ja olen niin levoton, kun siellä kuuluu olevan kaikenlaisia meteleitäkin...

Santarmikapteeni viittaa eräälle santarmille, joka menee nopeasti kyökkiin ja palaa hetken kuluttua päätänsä pudistaen.

SANTARMIKAPTEENI

huomaa nyt vasta Ingridin, joka on istunut sivuttain lukemassa ja huudahtaa hämmästyneenä.

Te täällä neiti? Mitä te täällä... Niin, mistä johuu, että saan kunnian tavata teidät täällä?

INGRID

Enkö saa olla missä haluan? Se on kai minun asiani...

SANTARMIKAPTEENI

Saatte, mutta, mutta... Ooh! Oletteko tullut tänne häntä varoittamaan?

KERTTU

tarttuu äidin käsivarteen ja kuiskaa.

Äiti, mennään kyökkiin... Sinä hermostut vaan täällä...

Menevät.

INGRID

uhmaten.

Olen, entä sitten? Se on myöskin minun asiani.

SANTARMIKAPTEENI

raivosta sähisevällä äänellä.

Siinä te erehdytte neiti. Teidän pitäisi tietää, että se, joka avustaa rikollista, on tämän rikostoveri. Ja te olette itse tunnustanut, että...

INGRID

keskeyttää kiihtyneenä.

Olkaa siis hyvä ja vangitkaa minut, herra parooni! — (Pilkallisesti.) — Sehän oikein osoittaisi, miten suuri ja jalo se rakkaus on, josta olette minulle kerskunut.

SANTARMIKAPTEENI

koettaen korjata erehdystään.

Voi neiti, älkää sanoko noin. Minä en tarkoittanut sitä. Nähkääs, se tuli pikaisuudessa... Mutta miksi te heti loukkaatte ja solvaatte minua, niinkuin minä olisin joku, joku... — (Uudestaan kiihtyen.) — Ja tuollaisen... tuollaisen pahantekijän tähden... Mutta kyllä hän pian saa nähdä... Niin, hän tulee saamaan ansaitun rangaistuksen...

INGRID

halveksuvasti.

Vai niin! Te siis tunnustatte, että vainoatte häntä kostaaksenne! Nytkin olette palkannut koko urkkijalauman häntä vaanimaan. Ettekä sittenkään onnistu...

SANTARMIKAPTEENI

pahaenteisesti.

Niinkö luulette? Minä taas luulen, että hän tulee hyvin pian... — (Kuuluu koputus.) — Sisään!

SANTARMIVÄÄPELI

Herra kapteeni! Täällä on herra Soronoff ja pyytää että herra kapteeni suvaitsi tulla hiukan ulos. Hänellä olisi asiaa...

SANTARMIKAPTEENI

Käske hänet tänne. — (Vääpeli avaa oven. Soronoff pysähtyy epäröiden ja kapteeni lisää.) — Tulkaa vaan sisään, herra Soronoff... Mitä te tahdotte sanoa?

SORONOFF

vilkaisee arasti Ingridiä ja Viljoa; ärkyyttää nolostuneena.

Mine ei tietä... Mine kuuli vaan, joku mies juoksi ylös, äsken...

SANTARMIKAPTEENI

jännittyneenä.

Oliko se Koskela?

SORONOFF

Ei mine voi sano, kuka se oli... Ei mine sitä tietä... Mut jos vintti katsomas...

INGRID

joka vavisten on kuunnellut puhetta, huudahtaa.

Kyllä te tiedätte! Juuda!

SANTARMIKAPTEENI

nopeasti iskien.

Ahaa! Te tiedätte siis myöskin sen. Hän on siis vinnillä? Vai kiellättekö, ettei hän ole siellä? Sano-kaa!

INGRID

vääntelelee käsiään ja katsoo huohottaen ympärilleen.

SANTARIKAPTEENI

voitonriemuisesti.

Kiitos vaan ilmoituksesta! Siellä hän on. — (Kään-
tyen väpeliin.) — Ota viisi miestä ja mene... — (Au-
kaisee kyökin oven.) — Kuulkaas rouva! Te olette
valehdellut minulle! Tiedätkö mitä siitä seuraa? An-
takaa heti vinnin avain.

ÄITI

tulee kyökistä, parolhaen hätääntyneenä.

Ei, ei... Älkää menkö sinne! Ei ole avainta...

SANTARIKAPTEENI

havahtuen.

Ah niin! Ei tarvita. Mutta sanokaa heti, missä tei-
dän vintti on? Mikä numero? Jos te valehtelette, van-
gitsen teidät heti!

Äiti purskahtaa itkuun, ja

KERTTU

joka koko ajan on koettanut lohduttaa äitiään, huudahtaa.

Miksi te kidutatte minun vanhaa äitiparkaani!

SANTARIKAPTEENI

kääntyy kiukkuisesti ärähtäen.

Ääh! Kuulkaa, Soronoff! Tehän tiedätte Koskelan
vinnin?

SORONOFF

innokkaasti.

Kyllä... kyllä minä tietä!

SANTARIKAPTEENI

innostuneena.

Sepä hyvä! Menkää siis näyttämään!

SORONOFF

hätkähtää ja änkyttää hätäisesti.

Mutta jos se ampu...! Hänel on browninki...

SANTARMIKAPTEENI

silmit välältäen.

Sepä hyvä, että muistitte... — (Kääntyen vääpeliin.)
— Kaikki miehet virittävät pistoolinsa valmiiksi ja sit-
ten tähtääte kaikki häntä ja valaisette samalla silmiin,
ettei hän näe ampua. Ja jollei hän heti nosta käsiään
— ammutte hänet siihen paikkaan...

INGRID tarttuu voiikkaisten rintaansa ja

ÄITI

ojentaa rukoillen kätensä, huudahtaen hätääntyneenä:

Ei, ei, älkää herra kapteeni! Älkää antako ampua
häntä! Hän on... viaton...

SANTARMIKAPTEENI

karjaisee keskeyttäen.

Vaiti! Se on hänen omaa asiansa, jos hän ryhtyy
vastarintaan.

KERTTU

Te tahdotte tappaa hänet... Voi rakas äiti... älä...

ÄITI

tarttuu rintaansa ja kirkaisee, niinkuin häntä olisi ammuttu:

Herra Jeesus! Nyt hänet ammutaan!

Juoksee kyökkiin, josta kuuluu hervottomasti kaatuvan
ruumiin kolahdus.

KERTTU

huutaa hätääntyneenä.

Voi äiti — nyt äiti pyörtyi. Viljo! Viljo tule tänne
pian!

Viljo juoksee myöskin kyökkiin.

INGRID

murhaavan katkerasti.

Kai nyt olette ylpeä työstänne, herra parooni!

Aikoo mennä Viljon jälkeen, mutta

SANTARMIKAPTEENI

asettuu hänen tielleen ja puhuu hiljaa, kiihkosta vapisevalla äänellä.

Jääkää tänne hetkeksi. Te syytätte ja loukkaatte minua, mutta luuletteko, että on helppoa täyttää velvollisuutensa, silloin, kun sattuu tällaista.

INGRID

kuohahtaen.

Ettekö häpeä puhua velvollisuudesta, kun juuri olette kostonhimosta käskenyt tappaan pojan — äidin läsnäollessa... Te ette ole ihminen!

Vaikenee, sillä ylhäältä kuuluu kummaa jyskytystä.

INGRID

vavahtaa ja sopertaa kauhuissaan.

Voi hyvä Jumala! Nyt ne ampuvat hänet!

SANTARMIKAPTEENI

käheällä äänellä.

Älkää nyt... Ei hän tietysti niin mieletön ole, että ryhtyy vastarintaan. Ettekö yhtään ajattele, miltä minusta tuntuu, kun rakastan teitä yli kaiken... Ja te ette tahdo edes katsoa minua — tuollaisen, tuollaisen tähden... Minä en voi kestää, että hän... — (Tarttuu Ingridin käteen.) — Niin, jättäkää hänet... Tulkaa omakseni — niin minä annan hänen paeta... tänä iltana...

INGRID

tempaa rajusti kätensä irti, huudahtaen päättävästi:

Ei koskaan! Minä sanon nyt viimeisen kerran, etten koskaan: en koskaan huoli teistä! Tietäkää se!

Alkaa taas kuunnella.

SANTARMIKAPTEENI

raivosta sähisevin äänin.

Mutta tietäkää myöskin te neiti, että te ette koskaan tule hänen omakseen! Hän tulee iäksi jäämään Siperiaan, jollei häntä hirtetä...

INGRID

vavahtaa viime sanoista, mutta sitten hänen silmänsä leimah-
tavat ja hän huudahtaa.

Sitä ette tiedä, mutta minä tiedän, että hän kos-
taa teidän konnantyönne. — (Näkee sanansa vaikutta-
van ja lisää.) — Ja jos te tuntisitte hänet, niin te pel-
käisitte — sillä hän on mies! Mutta mitä nyt...
mitä...?

Kuuhuu läheneviä askeleita. Sitten aukenee ovi ja kolmen
santarmin keskellä tulee Urho sisään. Hänen kalpeat kas-
vonsa näyttävät kylmän välinpitämättömiltä, vain kerran hän
katsahtaa halveksivasti vihollistaan sanomatta mitään.

SANTARMIKAPTEENI

näyttää hämmentyvän ja rykäistyyään neuvottomasti, kääntyy
hän miestensä puoleen kysyen.

Onko hänet tarkastettu? Missä hänen aseensa on?

SANTARMIVÄÄPELI

virallisella äänellä.

Tarkastettu on herra kapteeni, mutta hän on sen luul-
tavasti piiloittanut... en löytänyt mitään...

SANTARMIKAPTEENI

kääntyen Urhoon.

Sanokaa paikalla, mihin olette pannut pistoolinne?

Urho ei ole kuulevinaan.

SANTARMIKAPTEENI

ärjäisee röyhkeästi, ankarasti.

Vastatkaa, kun minä kysyn! Sanokaa paikalla! Tei-
dän rikollinen toimintanne on nyt iäksi loppunut — ja jos
te osoitatte röyhkeyttä ja kiellätte rikoksenne, niin
tuota, te...

Urho on kapteenin ärjähtäessä alkanut tuijottaa tätä silmiin
halveksivasti hymyillen ja tuossa liikkumattomassa hymyssä ja
katseessa kuvastuu jotain niin kylmää ja pahaenteistä, että
kapteenin voitonriemuiset sanat tuntuvat takertuvan kurk-

kuun ja katse kääntyy pois päin. Mutta sitten hän aivankuin raivoissaan hämmennyksestään rykäisee ja huudahtaa ilkkuen.

— Siinä te siis olette, herra aktivisti! Luulitteko todellakin, että voisitte tehdä kommandoita ilman rangais-
tusta.

URHO

hitaasti.

En. Mutta eräs toinen näyttää luulevan niin.

SANTARMIKAPTEENI

Mi...mitä te uskallatte... Luuletteko, etten tiedä, miten te jo pitkän aikaa olette suullisesti ja kielletyn kirjallisuuden avulla yllyttänyt asevelvollisia jäämään pois kutsunnasta. Samoin voin todistaa, miten eilen joukkonne avulla väkivallalla estitte niidenkin pääsyn, jotka olisivat tahtoneet täyttää velvollisuutensa. Tänäpäin te taas olitte johtamassa katumellakkaa, jota jo kauan olette suunnitellut ja kun te ensin useita kertoja hyökkäsitte kasakkain kimppuun, niin sitten te...

Hän vaikenee valmistautuakseen musertamaan toisen konnaan syytöksellään; mutta

URHO

käyttää hetkeä hyväkseen ja iskee pilkallisesti hymyillen.

Eikö olisi paras väittää yksin tein, että minä tapoin koko kasakkasotnian! Sellaisia valhetta ei ainakaanukaan muu kykenisi keksimään.

SANTARMIKAPTEENI

älistyy ensin, mutta sitten kääntyy voitonriemuisena Ingridin puoleen ja lausuu ankaralla äänellä.

Nyt näette vihdoinkin neiti Ingrid, miten paatunut roisto hän on! Ajatelkaa: hän on juuri äsken murhannut ihmisen — ja kuitenkin hän nauraa ja ilveilee samasta asiasta! — (Kääntyen Urhoon.) — Mutta, kyllä sinä pian lakkaat nauramasta...

INGRID

kuohahten.

Kyllä kai te nyt voitte toimittaa hänet Siperiaan, —
kyllähän Soronoffin tapaiset apulaisenne todistavat
kaikki, mitä te käskette. Soronoffille te saatte olla kii-
tollinen, sillä ilman häntä ette olisi saanut häntä kos-
kaan kiinni...

URHO

hämmästyen.

Mitä — Soronoffille?

INGRID

Niin juuri! Hän tuli ilmoittamaan, että sinä olet vin-
nillä ja kävi vielä näyttämässäkin...

Hänen äänensä katkeaa pidätettyyn nyhkytykseen.

URHON

silmät välähtävät uhkaavasti, mutta sitten hän vääntää huu-
lensa hymyyn ja lausuu murhaavan pilkallisesti.

Sehän oli onni, että herra parooni on tavannut niin
samanmielisen ja -arvoisen liittolaisen. Soronoff ei olisi
myöskään itse kyennyt kostamaan, mutta teidän ja
apulaisjoukkonne yhteistoiminnan avulla näyttää koston
onnistuminen kai hyvinkin varmalta! Minä kyllä me-
nisin hirteen häpeästä, mutta aatelismiehelle
moinen menettely on kai hyvinkin sopivaa...

SANTARMIKAPTEENI

tarttuu miekkansa kahvaan, sähähtäen raivoisasti:

Tuki suusi! Koira! Kyllä sinä... Et sinä tule
koskaan päivänvaloa näkemään — ja häntä sinä et
koskaan saa...

INGRID

Mutta luuletteko, että te koskaan... koskaan... Voi
tätä elämää...

Vaipuu itkien polvilleen tuolin viereen.

URHO

rientää Ingridin luokse, nostaen hänet tuolille istumaan ja puhuu lohduttaen:

Rakas Ingrid, älä ole huolissasi... Hän ei tule onnistumaan.

SANTARIKAPTEENI

karjaisee hammasta purren.

Mihin sinä? Tulkaa, viekää hänet ulos!

Silloin kuuluu kyökistä

ÄIDIN

tuskallinen huuto:

Voi, päästäkää, päästäkää minut! Minä tahdon nähdä hänet...

Ja sitten kuuluu miltei yhtäkaa VILJON ja KERTUN hättäiset äänet:

— Voi rakas äiti, älä mene sinne...

— Koettakaa nyt olla rauhallinen... Kyllä Urho...

Heti kapteenin komennuksen jälkeen juoksee kaksi santaria Urhon luokse, yrittäen viedä hänet pois; mutta hän tempaa kätensä irti, tarttuu Ingridin käteen ja kuiskaa hellästi:

Näkemiin rakas... Älä itke...

SANTARIKAPTEENI

tarttuu pistooliinsa, karjuen:

Yritätkö vastarintaa! Tarttukaa häneen... Ja jos sinä...

Hän vaikenee, hypähtäen taaksepäin, sillä

URHO

lähenee häntä nopein, äänettömin askelin. Hänen hampaansa kirskahtavat ja hänen kalpeissa kasvoissaan ja hillityssä äännessään kuvastuu hurja raivo ja uhka.

Tiedätkö nyt: jos minulle (tai omaisilleni) jotain tapahtuu teidän toimestanne — niin teille käy myös huonosti. Minä en varoita toista kertaa!

SANTARMIKAPTEENI

änkyttäen.

Kuulkaa, mitä hän sanoo...?

ÄITI

syöksyy kyökistä ja juoksee Urhon syliin.

Voi rakas poikani! Mitä sinulle nyt tehdään...? Voi... voi...

URHO

hellästi, rauhoittaen.

No, no äiti rakas, rauhoitu nyt... Minä tulen pian takaisin...

SANTARMIKAPTEENI

karjaisee.

Ja nyt mennään!

URHO

tyynesti, melkein iloisesti.

Mennään vaan! Rauhoitu äiti... Oikeus vapauttaa minut varmasti. Tuokaa minulle huomenna ruokaa ja myöskin jotain luettavaa! Hyvästi nyt...

Santarmikapteeni tekee kunniaa ja sitten he menevät ulos.

ÄITI

purskahtaen itkuun.

Voi tätä elämää...

VILJO

innokkaasti.

Älkää itkekö! Minä luulen, että Urho aikoo karata. Sentähden hän puhui oikeudesta ja ruuan tuomisesta... Minä menen katsomaan... — (Menee.)

Naiset kuuntelevat tuskallisen jännityksen vallassa, miten miesjoukon askeleet etenevät alaspäin. Kuuluu ulko-oven paukahdus, ja heti senjälkeen hätäisiä huudahduksia, juoksevien askelten kopsetta ja lopulta terävä pistoolin laukaus.

ÄITI

parahtaen.

Herra Jeesus auttakoon! Nyt ne ampuivat hänet!

INGRID

tarttuen rintaansa.

Miten nyt kävi...?

He vaikenevat, sillä alhaalta pihalta kuuluu kiukkuisia käskyjä, huutoja ja juoksevan miesjoukon eteneviä askeleita. Vielä muutamia huutoja ja sitten on hiljaista.

Hetken kuluttua juoksee VILJO sisään hengästyneenä ja kalpeana.

INGRID

juoksee häntä vastaan kysyen tuskasta ja jännityksestä vapisevalla äänellä.

Mitä se oli...? Karkasiko hän?

ÄITI

Onko hän kuollut...?

VILJO

Ei... Hän riuhtautui irti heti oven ulkopuolella ja lähti juoksemaan pihan perälle — koko joukko jäljessä. He luulivat kai saavansa hänet siellä kiinni, mutta Urho loikkasikin roskalaatikolle ja samaa vauhtia yli lankkuaidan — ihan kuin lentäen! Ja juuri kun hän oli aidalla, ampui kapteeni-roisto, mutta ei se osannut, koska minä kuulin Urhon lähtevän juoksemaan. Kun hän vain olisi ehtinyt kadulle, ennenkuin ne pääsivät eteen...

ÄITI

parahtaen.

Herra Jumala!

INGRID

Eteen...? Lähtivätkö ne...?

VILJO

nähdessään sanojensa vaikutuksen.

Lähtivät... Mutta kyllä hän ehtii ennen ulos — se on ihan varma... — (Vilkkaisesti.) — Olipa onni, että ehdimme sopia kohtausta paikasta äsken! Nyt minä vien hänelle sukset, niin silloin häntä ei saavuta mikään...

INGRID

tuskallisesti.

Mutta jos se sittenkin sattui... Ja hän kuolee jon-
nekin...

ÄITI

vaipuu polvilleen vuoteen viereen, painaa kasvonsa poikansa
päänaluselle ja nyhkyttää vaikeroiden.

Voi paikaparkani... Jospa en näe häntä enää kos-
kaan...

ESIRIPPU.

Kaupungin valit luovat himmeämuuttavien kollektiivien
osalle tavante ja viid värien erottuvat tunteet laulusta.
peittäen niille kokonaisen maailman. Vain vaarattomalla näköy-
päällä nähdään tunteiden ja aistien välillä pari ihmistä kä-
hönsyntyä – ja sitten takana jälleillä kaupunkien katto-
rivelt. Laittamalla näköä näköy kaupunkien näköy laul-
ma ei haastava oikalle tunteiden maissa.

Hiljaisuus ja ilmeinen. Vain silloin tällöin tunteiden pohjois-
tuolta hiljaisen harkitua. Kaikki laulua kukaan kaupunkien
silmien silmiä TOINEN NÄYTÖS. Vain kukaan
kukaan.

Sitten kukaan laulua väreillä näköy ja laulusta
kukaan tunteiden maissa.

UKHO

Hän pyöri, kukaan, kukaan ympärillään ja sitten
muut laulusta väkälä olevan kukaan ja tallek kukaan
kukaan kukaan. Kukaan näköy ja vedettyä ta-
pullet, että kukaan, tallek kukaan. Sitten tallek k-
kukaan, kukaan: tallek ja tallek tallek kukaan kukaan.

Kukaan kukaan kukaan kukaan tallek tallek kukaan.
Urho kukaan kukaan kukaan kukaan kukaan. Kukaan kukaan kukaan
kukaan kukaan kukaan kukaan ja kukaan kukaan.

Kukaan kukaan kukaan kukaan ja kukaan tallek kukaan.
Kukaan kukaan kukaan kukaan ja kukaan kukaan kukaan.

Ingrid... Sita...!

INGRID

Ingrid... Sita...!
Ingrid... Sita...!

Ingrid... Sita...!
Ingrid... Sita...!

Ingrid... Sita...!

Kaupungin valot luovat himmeänpunertavan kajastuksen öiselle taivaalle ja sitä vasten erottuvat tummat lautatapulit, peittäen miltei kokonaan näköalan. Vain vasemmalla näkyy palanen autiota lumihankea ja etäämmällä pari lumista kallionnyppylää — ja niiden takana häämöittää kaupungin kattorivejä. Lautatapulien päässä näkyy kaupunkiin johtava luminen tie, kaartuen oikealle tapulien taakse.

Hiljaista ja äänetöntä. Vain silloin tällöin humajaa pohjoistuulen hiljainen henkäys. Kerran kuuluu kaukaa kaupungilta yksinäisen ajurin kulkusen kilinä — ja häipyy taas kuulumattomiin.

Silloin kuuluu lumessa varovia askeleita ja lautatapulien takaa tulee polkua pitkin

URHO

Hän pysähtyy, kuuntelee, katselee ympärilleen ja sitten menee lautatapulien välissä olevaan kujaan ja tallaa itselleen lumeen seisomapaikan. Kuuntelee uudelleen ja vedettyään tapulista esiin lankunpäähän, istahtaa huoahtaen. Sitten riisuu lakkinsa, aukaisee takkinsa ja alkaa pyyhkiä hiestyneitä kasvojaan.

Hetken kuluttua kuuluu kaupungista päin taas askeleita. Urho ponnahtaa seisaalleen, hiipii nopein, äänettömin askelin vasemmanpuoleisen tapulin kulmaan ja kyyristyy katsomaan.

Mutta samassa hän rauhoittuu ja rientää tulijaa vastaan, joka juuri ilmestyy tapulien takaa, ja kuiskaa hämmästyen:

Ingrid ... sinä ...!

INGRID

heittäytyy hänen rintaansa vasten, huudahtaen vapisevin äänin:

Jumalan kiitos! Sinä elät! Sinä elät ...!

Purskahtaa itkuun.

URHO
liikutettuna.

Tietysti elän! Mutta miksi sinä, rakas, tulit? Jos sinulle tulee jotain...?

INGRID
vapisevin äänin.

Voi, älä minusta välitä! Minä en voinut olla missään sen jälkeen, kun kuulin, että sinua ammuttiin. Ajattelin, että se kävi sittenkin sinuun ja sinä kuolet verenvuotoon jonnekin... Mutta miten sinä pääsit sieltä pihalta, kun Viljo sanoi niiden lähteneen sinua vastaan?

URHO
innostuen.

Se olikin täpärä paikka, sillä kaikki portaat olivat lukitut, ja joka puolella korkeat kivimuurit — vain yhdessä nurkassa oli matala ulkokuonerakennus. Lähdin siis kapuamaan ylös vesitorvea ja juuri kun olin räystäällä, kuului portti aukeavan. Ponnistin viimeiset voimani ja pääsinkin katonharjan suojaan samalla hetkellä, kun santarmit juoksivat pihalle pistoolit ojossa. Ne pitivät kai pakotietäni mahdottomana, koska lähtivät etsimään porraskäytävistä. Onneksi huomasin, että ne näkevät minut sieltä ylhäältä, ja minun täytyi kiireesti pudottautua alas katolta toiselle puolelle — ja nyt olen tässä.

INGRID
ihailleen.

Oi, miten minä pidän sinusta senkin tähden, että olet tuollainen. Minä en tunne ainoatakaan miestä, joka olisi selviytynyt tuollaisesta asemasta — mutta sinä pääsit! Kunhan eivät vain löytäisi tänne...

URHO

Tuskinpa vaan! Minä tulin sellaisia kiertoteitä, etteivät ne aavista... Ja kyllä Viljo myöskin jälkensä se-

koittaa! — (Havahtuen.) — Mutta... eiväthän ne vaan huomanneet sinua...? Näitkö sinä ketään ulkopuolella, kun lähdit?

INGRID
epäröiden.

En... En minä usko — en ole ihan varma...

URHO

tarttuen Ingridin käsiin ja lausuu nopeasti
Rakas Ingrid. Minä näen, että sinä pelkää... Sano nyt suoraan, näitkö jotain epäiltävää... Olisiko joku seurannut sinua...

INGRID

Voi, minä todella pelkään, sillä minä luulin näkeväni värkmestarin toisella puolella katua kun tulin ulos portista.

URHO
jäännittyneenä.

Värkmestarin? Jospa se nyt...

INGRID

Mutta älä ole huolissasi — eihän se voinut minua tuntea... Kun minulla on äidin saali päässäni...

URHO
levottomana.

Voi, rakas Ingrid. Sinut on helppo tuntea käynnistä... Mutta etkö nähnyt, lähtikö se jälessäsi?

INGRID
tuskillisesti.

Sepä juuri on, etten ole ihan varma. Katsos, en voinut heti katsoa taakseni, sillä se olisi herättänyt epäilyä. Vasta ensimmäisessä kadunkulmassa katsoin ja näin jonkun tulevan, mutta en tiedä oliko se hän. Otin kuitenkin ajurin ja käskin ajaa oikein nopeasti Kampinkadulle asti.

URHO

nopeasti, jännittyneenä.

Mutta jospa se olisi myöskin saanut ajurin? Muis-
tatko, jos siinä oli lähellä muita ajureita?

INGRID

hätääntyneenä.

Voi hyvä Jumala! Minä en muista enää mitään...
Jospa se on saanut ajurin ja on tullut jälessäni! Voi ra-
kas! Lähe heti, heti, jos se kuitenkin... Sinun täytyy
lähteä...

URHO

Minä en voi lähteä, ennenkuin saan sukset... Kun-
han se Viljo nyt tulisi pian...

INGRID

yhä tuskallisemmin.

Voi, voi, jospa sinä nyt joudut niiden kynsiin — mi-
nun tähteni! Minä jo ajattelin matkalla, että pitäisi kään-
tyä... Mutta olin niin suuressa tuskassa, etten voinut
jäää epätietoisuuteen.

URHO

hellästi, lohduttaen.

Voi rakkaani — älä ole rauhaton! Tule tähän kul-
maan, niin me näemme, jos joku tulisi tännepäin. Ja
täällä minua ei enää oteta ihan helpolla.

Tulevat ensimmäiseen tapulin kulmaan ja URHO alkaa kat-
sella kaupunkiin päin.

INGRID

joka on silmäillyt pelokkaasti ympärilleen

St! Hiljaa... tuolla liikahti joku... Jospa se tuli
silloin jälessäni, ja on hiipinyt tuonne tapulien väliin va-
koilemaan... Minä pelkään...

URHO

kiihkeästi, pahaenteisesti.

Älä pelkää, rakas... Jospa se todella olisi tuolla, niin silloin minäkin uskon, että se on tullut Jumalan tahdosta — saadaksean palkkansa...

INGRID

tuskallisesti, tarttuen hänen käsiinsä.

Älä sentään, rakas... Minä ymmärrän, että se tarvitsisi palkkansa, mutta jos siellä on koko joukko, ja ne ampuvat... Ei, ei, sinä olet hukassa, jos menet...

URHO

hiljaa, päättävästi.

Päinvastoin olen hukassa, jos annan sen mennä apua hakemaan — kun ei minulla ole vielä suksia. Minun täytyy siis estää se... Liiku hiukan tässä ja puhu välillä puoliääneen, niin se luulee molempien olevan tässä — ja minä menen sill'aikaa tuolta lautatapulien takaa...

INGRID

jännityksestä vapisevalla äänellä.

Mutta ole nyt tyyni... ja järkevä... Minä rukoilen sinua... Muista minua...

URHO

Muistan, muistan...

Mene.

INGRID

tarttuu rintaansa ja katsahtaa ympärilleen kuin apua etsien. Kerran kuuluu tukehtunut huokaus ja sitten hän kuiskaa hampaat kalisten

Voi mitä... nyt tulee...

Pitkän, tuskallisen äänettömyyden jälkeen kuuluu oikealta nyrkiniskun paukahdus, lyhyt parahdus, joka katkee kuin tukehuttavan kouran kuristukseen...

INGRID voihtasee niinkuin kuolettavan kuulun satuttamana ja lysähtää polvilleen lumeen.

Ja oikealta kuuluu taistelevien jalkojen jyminää, huohotusta, ähkynää — aivankuin säästykseksi nyркиniskuille, jotka taukoamatta paukahtelevat rajulla voimalla. Kerran kuuluu taas tukehtunut hätähuuto, jota seuraa ihmisruumiin raskas mäjähähdys maata vasten.

INGRID

on kuin kauhusta jähmettyneenä kuunnellut noita ääniä, mutta nyt hän yhtäkkiä hypähtää hätäisesti seisaalleen ja juoksee oikealle huudahtaen rukoilevasti.

Rakas, rakas! Sinä et saa tappa häntä. Kuule minua! Meidän onnemme... — (Epätoivoisesti.) — Mitä sinä teit? Katso nyt... hän on kuollut — hän ei liikahda.

URHON ÄÄNI

outo ja hengästynyt.

Älä pelkää — ei — se kuollut voi olla... Löin vaan nyrkillä... Minä katson. — (Hetken äänettömyys.) — Ei sillä mitään erikoista vaaraa ole, koska hengittää. Mutta ilman sinua olisi voinut käydä huonosti. Olin jo vähällä raivostua kun se yhä yritti puhaltaa vihellyspilliin. Jospa Viljo nyt tulisi, sillä jos joku kuuli sen avunhuudon, niin... Ah, minun täytyy ottaa siltä pistooli pois, ettei se voi mitään. Se onkin nyt tarpeeseen.

Tulevat esiin oikealta. Urho pesee lumella käsiään.

URHO

Kas, kun rystyseni ovat menneet rikki sen kirotuissa hampaissa, pikkusormi on vallan... Mutta ei se mitään tee.

INGRID

Voi, anna minä kierrän siteen päälle... — (Hiukan hämillään.) — Minä otin sitä mukaani, kun pelkäsin...

Urho ojentaa kätensä ja Ingrid sitoo sen nopeasti.

URHO

hiljaa, hellästi.

Sinä pieni, rakas...

Yhtäkkiä kuuluu kaupungilta päin vihellyspillin ääni.

INGRID

vavahtaan.

Herra Jumala! Poliisi!

URHO

katsoo sinnepäin ja kuiskaa.

Jos se olisi poliisi ja tulisi tänne, niin silloin piiloudutaan jonnekin. — (Katsoen joka taholle). — Uskallatko kiivetä tuonne, kun minä tuen sinua?

INGRID

Minä teen mitä tahansa, kun sinä autat minua!

Samassa kuuluu etäämpää toinen vihellyspillin kiljaisu.

INGRID

vavahtaa ja sammaltaa vapisevalla äänellä.

Herra Jumala! Poliisi se on. Mitä nyt... Mitä se viheltää...?

URHO

tyynellä leikillisyydellä.

Poliisi se taitaa olla, mutta se pelkää kai meitä niin, ettei uskalla yksin tulla — ja viheltää lisääpua... Ahaa, tuolla tuleekin toinen — nyt lähtevät tännepäin. Tule!

Hän riisuu päällystakkinsa, kiipeää nopeasti ensimmäisen ja toisen tapulin välistä ylös ja levittää takin tapulin päälle. Sitten kumartuu alas, ojentaa kätensä ja kuiskaa hiljaa:

— Pidä lujasti kädestäni. Astu näille ulkoneville lautojen päille. Niin juuri... älä hätäile, ei ole kiirettä.

Hetken kuluttua ovat molemmat tapulin päällä ja URHO kuiskaa rauhoittavasti:

— Kas niin — nyt minä kierrän palttooni ympärillesi ja pidän sinua sylissäni... Älä enää vapise, ethän?

INGRID

En... Mutta jos... ne löytävät meidät?

URHO

Rakas Ingrid, älä pelkää. Luota minuun... Onhan minulla pahimmassa tapauksessa pistooli...

INGRID

Mutta se olisi kauheata, jos vielä... Lupaa minulle, ettet tee mitään, ennenkuin viime hädässä...

URHO

Sen lupaan, rakas... Ja minä olen miltei varma, että ne eivät edes hae meitä. Luota minuun...

Tapulin takaa tulee varovasti ympärilleen vilkuillen kaksi poliisia. Etumainen on nuori ja innokas, toinen vanha ja lihava.

VANHEMPI POLIISI

Kyllä sinä taisit sittenkin kuulla väärin... Ei täällä näy mitään apua tarvittavan. Mutta pannaan savuksi sen asian päälle. — (Sytyttävät savukkeensa).

NUOREMPI POLIISI

Kiitos vaan! Mutta minä en ymmärrä... Olin kuullevinani ihan selvästi...

VANHEMPI POLIISI

leikillisellä hyväntahtoisuudella.

Kyllä sellaista sattuu jokaiselle, varsinkin nuorena, jolloin mielikuvitus on herkkä ja ylikonstaapelin hopeanauhat näyttävät välkähtelevän ihan tuossa nenän edessä — kunhan vaan vangitsee vaarallisen varkaan, tai tekee muun urotyön... Mutta kun on näinkin kauan ollut vi-

rassa ja saa vain haukkumista ja iskuja palkakseen, niin ei enää kuule avunhuutoja — paitsi silloin kun on ihan pakko kuulla...

NUOREMPI POLIISI

Mutta jos kerran koettaa rehellisesti omantuntonsa mukaan täyttää velvollisuutensa, niin...

VANHEMPI POLIISI

keskeyttää nauraen.

Kyllä kuulee, että olet vasta toista kuukautta poliisina! Etkö sinä todella tiedä, että rehellisyys ja omantunto ovat siinä virassa kaikkein pahimpia haittoja.

NUOREMPI POLIISI

Mitä sillä tarkoitatte?

VANHEMPI POLIISI

Minä kerron pari esimerkkiä, jotka sattuivat minulle silloin alkuaikoina. Eräänä iltana tapasin humalaisen työmiehen ja kun aioin viedä putkaan, purskahti hän itkuun, rukoillen hartaasti, että päästäisin hänet kotiin, jossa lapset odottivat. Hän sanoi vaimonsa kuolleen edellisellä viikolla ja menneensä juomaan unohtaakseen edes hetkeksi surunsa. Vein miehen kotiin, mutta se tuli tietoon ja kun puolustin tekoani sillä, että säälin miestä, sain ankaran muistutuksen, että velvollisuuteni on poikkeuksetta viedä jokainoa juopunut putkaan... Mutta kun seuraavalla viikolla korjasin erään korkean virkamiehen, joka hurjasti hihkuen ammensi silkkipytyllään katuojasta vettä päähänsä ja ryyppäsi välillä samppanjaa pullostaan — silloin sain vielä ankaramman muistutuksen. Ja nykyään kun Pekonen pakottaa meidät santarmiurkkijain rengeiksi, täytyy omantunto unohtaa kokonaan, tai vuorata se paksuimmalla anturanahalla... Niinkuin tänäänkin, kun poliisimestari selitti, että meidän velvollisuutemme on — kai muistat?

NUOREMPI POLIISI

Mutta onkohan se totta, kun se sanoi, että keisari tah-
too tehdä vain hyvää Suomelle, mutta täällä on huligaa-
neja, jotka koettavat estää sitä kapinalla...?

VANHEMPI POLIISI

Niinhän Pekonen sanoi, mutta sanotaanhan sudenkin
tahtovan lampaalle vain hyvää, kun se...

Hänen puheensa keskeytyy, sillä oikealta kuuluu käheä äh-
käisy. Poliisit ponnahtavat seisaalleen kuin vieterin voimalla ja

NUOREMPI POLIISI

kuiskaten.

Mi... Mitä se on?

VANHEMPI POLIISI

pelokkaalla äänellä.

Mennään pois — ei se kannata!

NUOREMPI POLIISI

Mutta, mutta emmehan voi jättää; jos joku olisi vaik-
ka kuolemaisillaan, ja...

Hän vaikenee, sillä taas kuuluu tuo käheä ähkäisy.

NUOREMPI POLIISI

Taas kuului! Kyllä nyt on mentävä katsomaan.

VANHEMPI POLIISI

No, mennään...

Hetken kuluttua kuuluu

NUOREMMAN POLIISIN

kauhistunut huudahdus.

Herra Jumala... tuossa...

VANH. POLIISIN ÄÄNI

Mitä? Kuollut ihminen — murhattu ihminen... Men-
nään pois — murhaaja voi piileskellä täällä ja tappaa mei-
dätkin...

NUOR. POLIISIN ÄÄNI

Mutta äskeinen ääni! Minä koetan... Hän elää! Kyllä meidän täytyy viedä hänet kirurgiin... Ja eikö hän pitäisi saada selvyyttä räakkääjästä.

VANH. POLIISIN ÄÄNI

hermostuen.

Älä herran tähden rupea hupsuttelemaan, kun ei ole pakko... Saamme vielä kuulan rintaamme — ei nykyään ole hyvä pistää nenäänsä kaikkeen... Kunhan vaan saataisiin ajuri, niin olisi hyvä.

Tulee esiin. Menee ensimmäisen tapulin päähän, kuullessaan kaukaa kulkusen kilinää, viheltää kaksi kertaa. Kuuntelee ja sanoo sitten tyytyväisesti.

— Kas niin, se lähti tännepäin! — (Lähtee toisen luokse.) — Sieltä tulee ajuri, ja me pääsemme täältä. Kannetaan se tuonne tien viereen, ettei ajuri näe tapahutumapaikkaa. Ne löpöttelevät niin älyttömiä, ettei niitä kannata päästää asiöihin...

Kantavat tunnottoman miehen tien viereen ensimmäisen tapulin taakse. Kulkusen kilinä lähenee lähenemistään ja tapulin takaa kuuluu poliisien keskustelu.

NUOR. POLIISIN ÄÄNI

Ompa todella tehty perinpohjaista työtä.

VANH. POLIISIN ÄÄNI

Annahan sitä lyhtyäsi minullekin... — (Katsoo). — Mutta, mutta, tämähän on Soronoff, joka kuuluu myöskin santarmien sakkiiin... Minä luulen, että täällä on ollut jonkunlainen tilinsuoritus ja tuskinpa hän on aiheettomasti saanut... Mutta tuollapa hevonen jo tuleekin.

Kulkusten kilinä lähenee nopeasti ja sitten

VANHEMPI POLIISI

huutaa.

Kääntäkää hevonen — täältä tulee kyyti!
Kuuluu miten urkkiija nostetaan rekeen.

AJURIN ÄÄNI

Mies näyttää saaneen pahan vuodon. Vieläkös luallette, että hänestä tulee paikkaamalla kalua. Vai mennäkö heti Unioninkadun ruumisvarastoon.

VANH. POLIISIN ÄÄNI

Viedään nyt ensin kirurgiin paikattavaksi — se on heidän asiansa jos onnistuvat.

Lähtevät.

Jo ennen poliisien lähtöä on taivaalle ilmestynyt valoisampi läikkä, joka vähitellen suurentuu, silloin tällöin leimahdellen. Mutta vaikka Urho katselee sinne päin, ei hän näytä sitä huomaavan.

Heti, kun kulkusen kilinä lakkaa kuulumasta, kapuaa hän vikkelästi alas tapulilta.

INGRID

katsoen alaspäin.

Miten nyt pääsenkään täältä alas?

URHO

varmasti.

Kuule! Luotatko minuun niin, että voit hypätä syliini?

INGRID

epäröiden.

Mutta jos... Voitko sinä...?

URHO

rohkaisten.

Hyppää, Ingrid, vaikka vähän pelottaisikin! Minä vastaan siitä, ettet loukkaannu.

INGRID hyppää. Urho tarttuu häneen niin ylhäältä, kuin ylettyy, ja tyttö putoo hänen käsilleen, pehmeästi kuin vieterien päälle.

URHO

Miksi sinä noin vapiset, rakas, pelkäsitkö.

INGRID

En, en — sinun kanssasi ei voi pelätä, kunhan vaan...

Kuuntelevat.

URHO

kuiskaten.

Viljo tulee!!

Oikealta kuuluu suksien suhinaa ja

VILJO

ilmestyy oikealta ja sanoo kuiskaten:

Ketä täällä äsken oli? Minä jo luulin, että kaikki oli hukassa.

URHO

Kyllä Ingrid kertoo sinulle tarkemmin. — Se on vain pääasia, että se ihmiskauppias tuli vielä tännekin, joten sain heti maksaa myyntipalkkion oikein k ä t e i s e s t i... Ja minä sain siltä pistoolin, kun omani jäi vinnille vaatekoriin. Ota se sieltä.

VILJO

pidätetyllä ilolla.

Tämähän oli jotain harvinaista — aivankuin huvinäytelmässä, jossa konna saa ansaitun rangaistuksensa.

URHO

Mutta sentähden onkin kiirehdittävä. Riisu siis pian tossusi... Mitä? Tuollahan on tulipalo! Katsohan, miten taivas punoittaa! Enkä ole huomannut ennen...

VILJO

riisuen tossujaan.

Kyllä se on jo näkynyt hyvän aikaa. Mutta en minä ihmettele, jollet ole huomannut — kyllä sinulla on ollut liiaksikin huomattavaa...

URHO

puhuu nauhoja kiinnittäessään, pakoittaen äänensä ulkonaisesti tyyneksi ja hillityksi.

Minä aion mennä Pohjanmaan sydänmaille tukkitöihin ja kirjoitan heti, kun pääsen perille. Ja jos ne alkavat sinua ahdistaa minun auttamisestani, niin tule jälessä sinne! Ja koeta lohduttaa äitiä ja sinä Ingrid myöskin... selittääkää asiat aina parhain päin — sillä hän on jo vanha, ja...

Vaikenee liikutettuna.

VILJO

Älä ole yhtään huolissasi, veli! Kyllä sinä nyt jo selviydyt, vaikka koko santarmilauma lähtisi jälkeesi. Mutta nyt minä menen tuonne viimeisen tapulin luokse vartiomaan ja ilmoitan heti, jos joku tulee. Voitte siis olla ihan rauhassa. — (Tarttuen Urhon käteen.) — Hyvästi siis veikko — kyllä me taas pian tapaamme!

URHO

liikutettuna.

Hyvästi ja voi hyvin...

VILJO kääntyy pois päin liikutettuna ja lähtee.

URHO

tarttuu Ingridin käsiin, ja puhuu matalalla, hiljaisella äänellä.

Tiedätkö, rakas, tämä päivä on ikäänkuin kamalaa unta... Miten on mahdollista, että yhtenä päivänä voi tapahtua niin paljon...? Vielä aamullahan kaikki oli entisellään. Ja nyt on kaikki mennyt... Olen takaa-ajettu pakolainen... Minun tulevaisuuteni on yhtä musta, kuin tuo taivaanranta tuolla...

Hän vaikenee sillä samassa kuuluu palotorven matalan kumea pärinä, kummallisen kiihoittavana; siihen yhtyy toinen, korkeampi ja hetken kuluttua kolmas, vielä läpitukevampana, vaativampana. Ikäänkuin vastaukseksi singahtaa kaukaa kattojen ja tornien takaa säkenepilvi ja koko itäinen taivas leimahtaa hehkuvan punaiseksi. Silloin Urhon vartalo suoristuu ja hänen hillityssä äänessään värähtää väkevä voima, kun hän hetken kuluttua puhuu.

— Voi rakas, jospa tietäisit, miten oudolta ja ihmeelliseltä tämä hetki tuntuu. Kun katson tuota loimottavaa taivasta, tuntuu niinkuin näkisin entisen elämäni palavan. Sillä tänään olen minä menettänyt kaikki mitä minulla oli — aivankuin suuri tulipalo olisi todella tuhonnut koko entisyyteni. Ja kuitenkin olen onnellisempi kuin koskaan ennen — sillä minä olen saanut vielä enemmän tulkaisin. Sinä olet antanut minulle uuden elämän... .

INGRID

kuin huumaantuneena.

Juuri niin minäkin tunnen, rakas! Nyt vasta minä tiedän, mitä onni ja rakkaus on. Jospa vain tietäisit, miten tyhjältä ja mitättömältä minun koko entinen elämäni tuntuu, tämän ihanan onnenhetken rinnalla, kun vielä ker-
ran sain nähdä sinut näin ihmeellisellä tavalla. Ja kun tiedän ja tunnen varmasti, että rakastat minua, olen niin onnellinen, etten pelkää epävarmaa tulevaisuuttamme, en eroamme, en mitään...

Hänen äänensä katkeaa liikutuksesta, mutta hän pyyhkää see kyöneleen silmästään, katsoo Urhoa silmiin ja kuiskaa hiljaa:

— Niin, rakas... Etkö sinä tunne, että minä olen sinun omasi kuoleman asti?

URHO

hellästi, tulisesti.

Tunnen, tunnen, rakas. Ja se juuri on antanut minulle uuden elämän, uuden tulevaisuuden... Tästä hetkestä alkaa meille molemmille uusi elämä...

Samassa lyö tornikello juhlallisesti kumahtaen yksi.

URHO

Yksi — kello on yksi... Nyt alkaa aamu... — (Ajattelee hetken ja jatkaa liikutettuna): — Eikö ole kummal-

lista, että juuri tästä aamuhetkestä alkaa meille uusi elämä, josta emme vielä tiedä mitään... Tämä hetki on siis myöskin meidän elämämme aamu.

INGRID

värisevin äänin.

Oi rakkaani, se on totta... Tämä on nyt meidän onnemme aamu... .

URHO

liikutettuna.

Minä en tiedä, tuleeko meille koskaan onnen päivää, mutta minä tunnen, että tämä onnemme aamuhetki on niin suuri ja kallis, että se korvaa kaiken...

VILJON ÄÄNI

Urho! Tulen kajastus tulee liian kirkkaaksi! Onnea siis matkallesi, veli!

URHO

Niin, Ingrid... nyt minä siis lähdän tuonne pimeään ja kuitenkin, en eroa sinusta. Minä näen sinut aina juuri tuollaisena kuin nyt — tulen punertavassa kajastuksessa...

INGRID

kiihkeästi keskeyttäen.

Niin minäkin näen sinut. Ja sentähden en edes itke... Näethän, että olen aivan tyyni ja iloinen... Sillä minä ajattelen vain, miten onnellisia me olemme sitten... kun taas tulet...

Syleilevät toisiaan kiihkeästi, äänettömästi. Ingrid painaa epätoivoisesti kasvonsa Urhon rinnalle ja hänen hartiansa vahtavat jo mutta silloin

URHO

kuiskaa hellästi:

Rakkaani... älä... kaikki menee hyvin... Ajattele sitä tulevaa onnenpäivää...

INGRID

kohottaa kasvonsa ja kuiskaa vapisevin huulin

Niin rakas... minä tiedän sen tulevan — minä en itke...

Hän irtautuu kuin väkivalloin Urhosta, kääntyy, peittää kasvonsa ja menee kumartunein päin pois.

URHO

nousee reippaasti suksilleen, tarttuu sauvoihinsa ja lausuu hiljaa, lujasti:

Nyt eteenpäin!

ESIRIPPU.

Rakka on loppu ja sen edessä on
 kassa näkyy nyt, oikeassa vuorossa ja sen päällä oikealla selällä
 näille vastenmaalle, jossa tippuu päällä ystäviä.
 on huoneessa muutamia tunteja ja kassa tippuu kättänsä.
 Raakaan olevasta ovesta kuuluu tikkokkien muistutusta
 tästä minkään tyyliä —

— Nyt on Jussin vuoro!

— Koira nyt jos voit pitää puolia edes minutni!

— Niin, oletan sinä miksi puola suuretmi, kuin Kos-
 kela.
 — Kyllä Jussi pitää puolia vaeke kaks' minun-
 ti, jolle vuan Koskein ääntä!

Nauru.

URHO ÄÄNI

Äikäs nyt läpötelö, pojat tämän on harjoittelua,
 jossa ei häviö merkiksi mitään. Kun minä olen painant
 neljä vuotta ja se nyt viikko, niin mikä minä se on jos
 minä nyt vielä vielä voin. Minä jos me vielä harjoit-
 teluun jokuin kunkkaiden, niin silloin minä olen jo heli-
 semässä teidän kanssanne!

ENSIMMÄINEN KUVAELMA

Maalaistalon n.k. väentuvan kamari, jossa Urho ja Viljo ovat kortteeria. Vasemmalla olevasta ovesta päästään väentupaan, jossa muut tukkilaiset asuvat.

Perällä on ikkuna ja sen edessä pöytä. Vasemmassa nurkassa näkyy uuni, oikeassa vuode ja sen päässä oikealla seinämällä vaatenaulakko, jossa riippuu pari päällystakkia. Vielä on huoneessa muutamia tuoleja ja katossa riippuu kattolamppu.

Raollaan olevasta ovesta kuuluu tukkipoikien innostuneita

HUUDAHDUKSIA

- Nyt on Jussilan vuoro!
- Koeta nyt jos voit pitää puoliasi edes minuutin!
- Niin, olethan sinä miltei puolta suurempi, kuin Koskela.
- Kyllä Jussila pittee puoliaa vaekka kaks' minnuutii, jollei vuan Koskela häntä heitä!

Naurua.

URHON ÄÄNI

Älkää nyt lörpötelkö, pojat, tähän on harjoittelua, jossa ei häviö merkitse mitään. Kun minä olen paininut neljä vuotta ja te neljä viikkoa, niin mikä ihme se on, jos minä nyt vielä teidät voitan. Mutta jos me vielä harjoitteleme jonkun kuukauden, niin silloin minä olen jo helisemässä teidän kanssanne!

ÄSKEINEN ÄÄNI

Tokkopa noista toesista mittee tulloo, mutta kyllä mie taijan olla silloin aeka mestar...

Naurua.

URHON ÄÄNI

No, alotetaan nyt sitten, Jussila. Seiskää te pojat jokainen maton kulmilla, ettei heinät pääse alta pois. Koe-ta nyt, jos osaat sen niskahaiton vastaliikkeen, jota eilen opetin sinulle. Pidä tarkkaan varasi, että sieppaat minut syliisi juuri silloin, kun olen kyljittäin sinuun ja sitten heität samaa vauhtia suoraan harteille!

Kuuluu, miten he alkavat painia.

JÄNNITTYNEITÄ ÄÄNIÄ

— Niin, muista nyt!

— Kyllä nyt ainakin tiedät!

— Täällä tulee tyttöväkeäkin painia katsomaan.

— Niin, koettakaa nyt parhaanne pojat!

ANNIN ÄÄNI

Painitteko te taas?

Kuuluu painijoiden askelten töminää ja sitten

URHON ÄÄNI

Ole nyt varuillasi!

Samassa jymähtää lattia ja sitten kuuluu ihmetteleviä ja innostuneita

HUUTOJA

— Siinä se taas oli!

— Etkö muistanut Koskelan neuvoa?

— Mittees siinä muistaminen auttoo, kun tuo Koskelan ruoja heittää aina liian äkkiä!

Kun nauru on tauonnut, kuuluu taas

ANNIN ÄÄNI

Lopettakaa jo se paini! Minulla on Koskelalle jotain parempaa. Tule tänne kamariin!

LEIKILLISIÄ ÄÄNIÄ

— Mene herran nimessä, kun saat!

— Niin, ei sitä jokaiselle parempaa luvata!

— Ei, eri miehet ne ovat!

Naurua.

Tulevat sisään.

ANNI

näyttää noin 19—20 vuotiaalta. Hänellä on runsas, vaalea tukka ja miltei lapselliset, pyöreät kasvot ja notkea vartalo.

URHO

on painipuvussa ja Anni seuraa äänettömin, ihailevin katsein, miten toinen sytyttää kattolampun ja viskaa tulitikun uuniin. Vasta kun Urho katsahtaa häneen, näyttää hän havahtuvan, hämmentyvän; mutta Urho luulee sen johtuvan toisesta syystä ja menee Annin luo, tarttuu hänen käteensä, lausuen lämpimällä, lohduttavalla äänellä:

Ethän vaan pahastunut noiden poikain puheista...? Katsos... he eivät tarkoita mitään pahaa. — (Hillityllä kiihkolla.) — Ja jos joku uskaltaisi kerrankin loukata sinua... niin sille kävisi huonosti...

ANNI

kuin huumaantuneena.

Ei, ei... en minä sitä... Katsos, minä vaan... Niin, miten on mahdollista, että sinä voitat kaikki — Jussilankin, jota ei kukaan ole ennen voittanut. Oikein minä pelkäsinkin äsken, kun hän on niin tavattoman suuri ja väkevä...

URHO

Se johtuu taidosta... Mutta mitä se oli, kun sinä lupasit minulle antaa...?

Tuvasta kuuluu seuraavan keskustelun aikana tukkipoikien puheensorinaa, naurua ja välillä painin jymyä.

ANNI

veitikkamaisesti.

Niin, arvaappas, mitä se on! Minä kävin isän kanssa Kirkonkylässä ja...

Vaikenee kuin kiusoittaakseen Urhoa.

URHO

havahtuen.

Eihän se vain ole kirje! Sano pian!

ANNI

Mitä sinä antaisit, jos saisit kirjeen?

URHO

huudahtaa jännittyneenä.

Saat mitä tahansa, mitä vain tahdot... — (Koettaen kääntää leikiksi). — Niin, luovutan sinulle vaikka taivas-osuuteni, jos annat kirjeen...

ANNI

koettaen saada äänensä kevyeksi ja leikilliseksi.

Kylläpä sitä kirjettä on hartaasti odotettu. Mutta mieluummin annan sen ilmaiseksi, kuin noin epävarmaa palkkiota vastaan. Ethän sinä voi antaa minulle sellaista, jota ei ole vielä itselläskään. Tästä saat! Siinä on kai paljon rakkautta, koska on noin paksu.

Ojentaa Urholle kirjeen.

URHO

Kiitoksia, Anni! Kyllä sinä sentään olet kiltti tyttö!

ANNI katsoo tuskallisesti hymyillen, miten innokkaasti Urho repii kuoren ja vetää sieltä toisen kirjeen.

URHO

juosten ovelle.

Hei, Viljo! Lopeta nyt paini — täällä on sinullekin kirje!

TUKKILAINEN

raottaa ovea, lausuu leikillisesti.

Vai kirjeitä teällä jaellaan? Antakee nyt yksi miullekin.

ANNI

Ei satu nyt olemaan!

2:n TUKKIL.

Mutta ehkä minulle on?

1:n TUKKIL.

Mittees sie sillä, ethän sie ossoo lukkeekkaan!

Naurua.

VILJO

tulee huudahtaen innokkaasti.

Päästäkää nyt pojat minutkin sinne! Keneltä minä kirjeen saan?

URHO

Kertun käsialaa näkyvä olevan.

VILJO

Kiitoksia, neiti Anni!

1:n TUKKIL.

naurettavan vakavasti.

Mittees myö tässä pojat... Kai siellä taas on par-sataa pusuakin... niin että pannaan vuan ovi kiinni...

Sulkee oven naurun kaikuessa ja molemmat alkavat innokkaasti lukea.

ANNI

katsoo Urhoa omituisesti; sitten koettaa sanoa leikillisesti.

Kai minäkin menen pois häiritsemästä.

Menee.

URHO

hajamielisesti, Annin lähtiessä.

Suo nyt anteeksi Anni, kun...

Lukee jännittyneenä.

VILJO

hetken kuluttua.

Kyllä se oli hyvä, että lähdin sieltä ajoissa pois! Kerttu kirjoittaa, että santarit ovat vieläkin käyneet minua kahdesti hakemassa!

Lukee edelleen.

URHO

niinkuin ei kuulisi.

Vai miin...

VILJO

Äiti on parantunut, hän lähettää sinulle terveisiä ja pyytää, että olisit varovainen...

URHO

samoin kuin ennen.

Vai miin...

Lukee yhä kasvavalla jännityksellä. Kerran hän hermostuneesti raapaisee tukkaansa ja näyttää yhä kiihtyvän. Sitten hän yhtäkkiä hypähtää seisaalleen ja ärjähtää raivosta kuohahaen:

— Voi tuhannen perkelettä!

VILJO

levottomana.

Mitä siellä on? Mitä on tapahtunut...? Eiväthän santarit vaan ole saaneet tietää meidän olinpaikastamme...?

URHO

Ei vielä... Mutta ne voivat saada tietää sen milloin tahansa.

VILJO

Miten... mitä tarkoitat? Mitä siinä on? Eikö se ole Ingridiltä?

URHO

Ajattele, että se Ingridin äiti on saanut kynsiinsä minun viime kirjeeni... Ja nyt se uhkaa ilmiantaa minut tuolle kirotulle santarmiparoonille, jollei Ingrid kokonaan jätä minua ja seurustelee tuon roiston kanssa.

VILJO

Mitä... onko sellainen äiti?

URHO

sähähtää kiukkuisesti.

Piru se on eikä äiti! Tässä on vielä lisäys... Kuuleppas mitä Ingrid kirjoittaa... — (Lukee ääneen.) — »Kun en seuraavana iltana tullut huoneestani tapaamaan tuota roistoa... silloin tuli äiti ja sanoi, että jollen mene kahden viikon kuluessa kihloihin tuon... tuon kiroتون kanssa, niin sinut tullaan hakemaan sieltä ja viedään Siperiaan, tai hirtetään... Ja hän uhkasi heti siinä tapauksessa, jos yritänkin kirjoittaa sinulle... ilmiantaa sinut. Sentähden olen ollut niin kovassa tuskassa...« — (Vaikeenee kuin tukehtuen, käy lattialla ja mutisee hammasta purren.) — Voi tuota kirottua pyöveliä!

VILJO

Mitä se tyttöparka onkaan kärsinyt...

URHO

lukee edelleen.

»En ole voinut nukkua kolmeen yöhön... kun en ole voinut lähettää kirjettä. Ja nyt pelkään niin kovin, että äiti saa tietää kirjeestäni... Silloin ne tulisivat ennenkuin tämä ehtii perille. Poistukaa siis heti. En ehdi enempää, enkä tiedä, näenkö sinua koskaan — mutta minä rakastan sinua kuolemaan asti. Sinun Ingridisi.«

Viime sanat kuiskaa hän liikutuksesta värisevin äänin, peittää kasvonsa ja kääntyy äänettömänä pois päin.

VILJO

havahtuen.

Mutta ajattele, jos se ämmä olisi saanut tietää... Ja ne olisivat nyt matkalla tänne... Koska se on lähetetty?

URHO

Viidentenä päivänä — siis viikko takaperin...

Tuvasta on koko ajan kuulunut tukkilaisten puheensorinaa, naurua ja painin jymyä. Nyt aukenee ovi ja sisään tulee päitahihasillaan tukkimies

RANTALA

lausuen innokkaasti.

Tuleppas näyttämään, miten se »koko nelsoni« oikein tehdään. Kun minä en saa tätä Jussilaa liikahtamaan-kaan ja sinä kääntelet kuin rukkasta... — (Vaikenee). — Onko sinulle tullut ikäviä uutisia, vai miksi niin totinen olet?

URHO

Kyllä ne hieman ikäviä ovat, sillä täytyy kai lähteä laputtamaan täältä muille maille...

RANTALA

muuttuen vakavaksi.

Älä helvetissä... Eihän se vaan ole sitä, sitä... En minä tahtoisi sekaantua... mutta...

Vaikenee epäröiden.

URHO

menee hänen luokseen, tarttuu käteen ja sanoo lämpimästi.

Älä puhu noin, sillä sinä olet ollut minulle oikea toveri... Ja me aioimme juuri tulla sinulle puhumaan tästä asiasta...

URHO

Sinulle minä olen kertonut, minkätähden tänne olen tullut. Nyt on eräs henkilö, joka vihaa minua, saanut tietää, että olen täällä. Ja kun se voi antaa minut ilmi koska tahansa, niin on kai parasta lähteä, ennenkuin tulevat hakemaan.

RANTALA

synkästi.

Vai niin... vai sillä tavalla... Kyllä ne nykyään luulevat... — (Vaikenee ja huudahtaa.) — Mutta jospa meilläkin on jotain sanomista tähän asiaan...? — (Tarttuu Urhon käteen ja puhuu liikutustaan hilliten.) — Kuuleppas Koskela... Minä en kehu ketään, mutta se on totta, etten minä ole koskaan nähnyt niin reilua miestä ja hyvää toveria kuin sinä...

URHO

Älähän nyt suotta...

RANTALA

Se on kuitenkin totta ja sen sanoo joka mies meidän sakissa. Sinä pelastit meidät miltei varmasta selkäsauhasta Kolkkalassa... sinä sait sovinnon aikaan Raasin sakin kanssa. No niin... Minä en viitsi puhua, enkä minä oikein ymmärrä, miten se on mahdollista, mutta... mutta sinä olet saanut minut lopettamaan juomisen miltei kokonaan... Meidän sakissa ei ole ryypätty puoltakaan siitä kuin ennen, elämä on ollut oikein hauskaa siitä asti, kun sinä tulit... Ja jos sinua aiotaan viedä... niin... — (Menee ovelle.) — Hei pojat! Tulkaa vähän tänne!

Toistakymmentä tukkilaista työntyy sisäpuolelle, loput jäävät tuvan puolelle ja

RANTALA

puhuu purevasti, hillitysti.

Te tiedätte, pojat, että nykyään on jokainen oikea, rehellinen mies kauhistus meidän bobrikoffilaiselle esival-

lällemme. Ja kun tämä Koskela on tehnyt niinkuin jorkaisen miehen pitäisi tehdä: jäänyt pois laittomasta syynistä ja antanut selkään erälle santarmiurkkijalle...

Hänet keskeyttävät innokkaat

HUUDOT:

- Hyvä, hyvä!
- Se on oikein!
- Koskela on miesten mies!
- Kyllä minä sen arvasin!
- Onko siitä tullut jotain...?

RANTALA

jatkaa.

Nähkääs, nyt on joku saatanan Juudas Iskariotti saanut tietää, että hän on täällä, joten santarit voivat tulla hakemaan häntä koska tahansa. Mitä te siihen sanotte, pojat? Annammeko me näiden koirien viedä toverimme?

Miesjoukosta kuuluu kiukkuisia uhkaavia

HUUTOJA:

- Ei ikinä!
- Me emme anna toveriamme...
- Ei tipu Joonaalte viinaa!
- Selkäsamaan saavat...
- Ja hyvän saavatkin!
- Tulkoot tänne vaan!

URHO

liikutettuna.

Minä olen iloinen teidän sanoistanne, pojat, mutta en minä sentään tahdo, että teille tulisi mitään ikävyyksiä minun tähteni... Katsokaas, ne rupeisivat vainoamaan teitäkin, ja se olisi...

Hänet keskeyttävät vastustavat huudot, mutta

RANTALA

vaientaa ne huudahtaan.

Kuulkaas, pojat! Minä tiedän, miten menettelemme. Koskela ja Raita voivat muuttaa huomenna Korpelaan ja jos santarmit tulevat, niin me sanomme, että he ovat läheneet pois paikkakunnalta...

URHO

Kyllä ne sen tietoonsa urkkivat.

RANTALA

Mitä siitä! Joku meistä jää aina kotiin vahdiksi ja jos ne tulevat, silloin hän juoksee sanomaan teille — metsän lävitse on puolta lyhyempi matka. Silloin ne saavat taas pitkän nenän. Mutta jos niin hullusti kävisi, että ne yllättäisivät, niin silloin hän tuo sanaa joelle... Ja me pehmitämme ne niin, että kiittävät luojaansa, jos saavat omatkin luunsa täältä pois! Eikö niin, pojat?

Räjähtää moniääninen kiihkeä huuto, josta eroittaa vain muutamia katkonaisia

ÄÄNIÄ

- Oikein!
- Niin teemme!
- Silloin tulee varmasti koiranraatoja!
- Kyllä me ne hakkaamme!
- Että kukko suurimmat palat nielee!

RANTALA

Saatte siis olla ihan huoletta. Santarmit eivät tule teitä viemään!

Silloin kuuluu tuvasta kiireellisiä askeleita ja kamarin ovelle ilmestyy

ERÄS TUKKILAINEN
lausuen hengästyneenä.

Hei miehet! Koko päivävuurossakki joelle! Puomit särkyivät ja nyt on koskessa sellainen ruuhka, ettei sitä selitä pirukaan! Se on siinä Pullokiven niskassa, kuten viimekerrallakin. Ja pomo sanoi, että jokaisen täytyy tulla...

Silloin kuuluu joka puolelta vastustavia
ÄÄNIÄ:

- Mitä se meille kuuluu?
- Pitäähän meidän hiukan huilatakin välillä!
- Juurihan me joelta tulimme!
- Purkakoon itse ruuhkansa...

ERÄS TUKKILAINEN

Mutta pomo käski erikoisesti sanoa, että joka mies saa kaksinkertaisen palkan.

ÄÄNIÄ

- No se on eri asia!
- Olisit sen heti sanonut!
- No mennään sitten...
- Minä luulin, että sitä tarjotaan taas ylimääräisenä huvituksena ja virkistykseenä, niinkuin ennenkin.

Lähtevät nauraen.

URHO

Minun täytyy ottaa ensin orjan muoto päälleni.

Alkaa nopeasti pukeutua.

RANTALA

Ei sinulla mitään kiirettä ole. Tule sitten kun ehdit.

Menee toisten jälkeen.

VILJO

Mutta nämä ovat sittenkin kunnan tovereita! Tuskinpa meidän tarvitsee täältä lähteä...?

URHO

Sentähden ei heille saakaan tulla ikävyyksiä. Mutta ehkä ensin muutamme Korpelaan ja jos tarvis tulee, lähdemme vasta sitten edemmäksi.

VILJO

No niin, jutellaan siitä myöhemmin. Minä menen toisten mukana...

Menee. Urho on jo miltei kokonaan pukeutunut, kun

ANNI

tulee, kantaen puita sylissään, heittää ne uunin eteen ja sanoo iloisesti.

Sinä olet vielä täällä! Etkö menekkään ruuhkaa purkamaan?

URHO

Kyllä menen, kunhan tässä vaihdan pukua.

ANNI

leikillisesti.

Miksi sinä nyt noin totinen olet? Eihän siinä kirjessä vaan ollut rukkasia?

URHO

Ei, kyllä siinä oli ikävämpiä tietoja...

ANNI

levottomana.

Mitä sinä puhut? Mitä siinä oli?

URHO

Siinä oli sellainen tieto, että minun täytyy heti lähteä täältä...

ANNI

vavahtaen.

Lähteä... täältä...? Miksi, mihin...? Onko se sen asevelvollisuusasian vuoksi, josta puhuit...?

URHO

Sitä se koskee, ja nyt on eräs henkilö saanut tietää että olen täällä ja uhannut ilmoittaa sen santarmeille...

ANNI

tarttuu rintaansa ja sopertaa vapisevalla äänellä:

Voi hyvä Jumala, kuka sellainen kauhea ihminen on? Kuka sinulle kirjoittaa siitä? Anna anteeksi, kun kysyn asioitasi, enhän minä voi sinua auttaa... en ymmärrä mitään... Mutta tahtoisin niin sydämestäni tehdä jotain. Ja jos sinä puhuisit minulle... olisin niin iloinen...

URHO

epäröiden.

Katsos Anni... Minä sain tämän kirjeen eräältä työltä, josta minä... me pidämme toisistamme...

ANNI

ääni värähtäen.

Minä tiedän sen... Minä tiedän hänen nimensäkin... Se on Ingrid...

URHO

hämmästyen.

Mitä...? Mistä sinä sen tiedät...?

ANNI

surullisesti hymyillen.

Sinä olet kaksi kertaa jättänyt pöydälle paperin, johon oli kirjoitettu: »rakas Ingrid...« Ja kyllä minä tiesin muutenkin, että sinulla oli joku...

URHO

hämi-lään.

Jospa sen olisin tiennyt, niin olisin kertonut sinulle ennen... Katsos asia on niin, että hän on rikkaan liikkeenomistajan tytär ja minä kun olen köyhä työläinen, niin hänen äitinsä vihaa minua jo ennestäänkin. Ja nyt hän on kiduttanut Ingridiä kaikilla keinoilla, kun hän ei ole luopunut minusta... Nyt hän on löytänyt minun kirjeeni ja uhkaa antaa minut ilmi, jollei Ingrid mene kihloihin erään toisen kanssa... Ja kun hän ei sitä tee, niin ne voivat tulla hakemaan minua milloin tahansa!

ANNI

joka on kuunnellut kauhun ja hämmästyksen vallassa, soper-
taa vapisevalla äänellä:

Voi hyvä Jumala... Sehän on kauheata... Jospa
ne nyt... Mutta eikö ole mitään keinoa... Jos saisi
tietää, milloin ne tulevat, niin... — (Ajattelee hetken
kiihkeästi; sitten huudahtaa innostuen.) — Ooh! Nyt tie-
dän keinon!

URHO

jämnittyen.

Sinä? Miten? Kerro mitä tarkoitat.

ANNI

Katsos, ne tulevat varmaan Kirkonkylän kautta ja
tietysti ilmoittavat myös vallesmannille. Mutta hän vi-
haa santarmeja, ja kun hänen tyttärensä on hyvä ystä-
väni, niin menen heti aamulla hänen luokseen ja pyydän
häntä heti soittamaan Koiviston Irjalle, jos ne tulevat.
Kun Irja lähettää pikkuveljensä sanomaan minulle, niin
me saamme tietää sen pari tuntia aikaisemmin, sillä kir-
kolta on tänne kaksi penikulmaa... Sinä aikana ehdit
mennä vaikka minne!

URHO

epäröiden.

Voi Anni, kyllähän se olisi mainio keino... Mutta
mitä ne sanovat, jos sinä minun tähteni pyydät sellaista?
Jos rupeavat vielä juoruamaan sinusta, niin...

ANNI

keskeyttää riemukkaasti.

Voi, mitä minä välitän juoruista, jos vaan voin pe-
lastaa sinut! Voi, jospa tietäisit, miten iloinen olen, kun
sinä puhuit minulle tästä... jos voisin auttaa sinua jo-
tenkin... Sillä sinä olet ollut minulle niin hyvä... Minä
en koskaan unhoita sinua...

URHO

tarttuu hänen käsiinsä.

Voi Anni, Anni... Minä en tiedä mitä sanoisin... Sinä olet niin hyvä, niin hyvä, että sinusta täytyy pitää. Mutta älä sentään ajattele minua — minä en ansaitse sitä... Ei, anna minun puhua... Katsos, olen niin onneton siitä, kun tuotan vaan surua ja onnettomuutta niille, joille tahtoisin hyvää... Sinäkin...

Vaikenee liikutettuna.

ANNI

hellyydestä ja liikutuksesta vapisevin äänin.

Et minulle ainakaan...! Minä tulen aina ilolla muistelemaan sinua ja tätä aikaa. Kunhan sinä vaan tulisit oikein onnelliseksi... niin en muuta toivo... Ja jos sitten joskus... muistaisit minua, niin silloin olen...

Hänen äänensä katkeaa, hän peittää kasvonsa ja juoksee ulos...

ESIRIPPU.

TOINEN KUVVELMA.

Sama paikka kuin edellisessä kuvaelmassa.

Anni pöyhittää paraikaa Urhon vuodetta. Kun se on valmis, menee hän uunin eteen ja lisää muutamia puita uuniin.

Silloin aukenee ovi ja sisään tulee

PALVELUSTYTTÖ

kuiskaten salaperäisesti.

Anni! Täällä on vieras, hieno neiti, joka kysyy Koskelaa...

ANNI

Koskelaa...? Minkälainen neiti? Onko se nuori...?

PALVELUSTYTTÖ

On, ja tavattoman hieno ja kaunis!

ANNI

tarttuen rintaansa.

Se on hän! Koskelan morsian...

PALVELUSTYTTÖ

Koskelan morsian? Mistä sen tiedät?

ANNI

Älä nyt kysy... Missä hän on? Käske hänet tänne... Ei, minä tulen itse.

Menevät.

Hetken kuluttua tulee hän takaisin Ingridin seurassa. Tämä on laihtunut ja kalvennut ja hänen kasvonsa näyttävät entistä kauniimmilta, sielukkaammilta.

INGRID

katsoo ympärilleen.

Asuuko Koskela täällä... tässä huoneessa?

ANNI

Kyllä... Tämä on juuri hänen huoneensa, he asuvat Raidan kanssa...

INGRID

Missä hän nyt on? Mahtaako hän tulla pian kotiin?

ANNI

Hän lähti juuri toisten kanssa ruuhkaa purkamaan, niin että tuskinpa ne pääsevät, ennenkuin aamupuolella.

INGRID

Luuletteko, että hän pääsisi aikaisemmin, jos joku menisi kutsumaan hänet? Olisi tärkeätä asiaa...

ANNI

Kyllä kai hän pääsee — tietysti hän pääsee! Minä käsen pikkoveljeni hakemaan häntä.

Nousee.

INGRID

Odottakaa! Minä kirjoitan lapun, niin hän tietää tulla heti.

Kirjoittaa ja antaa sen Annille, joka menee. Hetken kulltua tulee

ANNI

takaisin ja sanoo ystävällisesti.

Tietysti neiti juo kahvia, kun on tullut pitkän matkan? On juuri valmista...

INGRID

Kiitoksia vaan! Juon mielelläni, koska alkoi viluttaa...

Anni menee.

INGRID

katselee uteliaasti ympärilleen, sitten menee uunin eteen ja lämmittää käsiään.

ANNI

tuo tarjottimen pöydälle, sitten kaataa kahvia kuppiin ja alkaa neuvottomasti.

Suokaa anteeksi, kun jätin teidät yksin... Olkaa hyvä ja tulkaa ottamaan kahvia.

INGRID

Ei se mitään... Kiitoksia vaan!

ANNI

Olkaa hyvä ja ottakaa leipää myöskin...

INGRID

Minä... minun ei ole yhtään nälkä.

ANNI

Suokaa anteeksi, kun kysyn... Eikö se ole neiti Ingrid?

INGRID

Olen kyllä. Mistä te tiedätte sen?

ANNI

lämpimästi avomielisesti.

Urho... niin Koskela, hän on puhunut niin paljon teistä... miten te olette saanut kärsiä viimeaikoina. Ja paljon muuta...

INGRID

mustasukkaisesti.

Vai on hän kertonut niin tarkkaan kaikki...

ANNI

punastuen.

Voi hyvä neiti! Älkää vaan pahastuko hänelle, tai ymmärtäkö väärin. Siinä ei ole mitään pahaa!

INGRID

Enhän minä mitään... Hän ei vaan ole ennen kertonut muille...

ANNI

hämillään.

Ei hän kellekään muille ole kertonut... Mutta hän pitää minua ystävänään ja...

INGRID

Ystäväni... Onhan hyvä, kun hän muutenkin on täällä yksin...

ANNI

tuskallisesti.

Voi neiti... Minä näen, että te tahtoisitte olla minulle ystävällinen, ja kuitenkin te epäilette jotain, ettekä voi... Mutta se olisi liian ikävää, jos teidän välillänne tulisi mitään väärinkäsitystä minun tähteni. Sentähden minun täytyy kertoa sellaista... sellaista, joka näyttää, että hän on parhaimpia miehiä, mitä on olemassa.

INGRID

terävästi.

Mutta mistä tiedätte, vaikka luulisitte häntä paremmaksi kuin hän on... Ja eräissä tapauksissa on erehtyminen aivan luonnollista — kun ei huomaa lainkaan vikoja...

Vaikenee epäröiden.

ANNI

punastuu, hämmentyy, mutta sitten kohottaa katseensa ja hänen äänensä värähtää vakuuttavana ja sydämellisenä.

Niin, te olette huomannut, että rakastan häntä... en ole voinut sille mitään. Mutta ajatelkaa, että vaikka hän luultavasti on huomannut sen, niin hän ei ole koskaan puhunut mitään sellaista... kuin muut miehet puhuvat... Hän ei ole kertaakaan suudellut minua...

vaikka olisi voinut... Niin, minua hävettää puhua näin, mutta minun täytyy saada teidät ymmärtämään toisuus. Sillä hän on päinvastoin koettanut estää, etten pitäisi hänestä... puhunut, miten hän rakastaa teitä... Missä olette nähnyt sellaisen miehen, joka käyttäytyisi niin hänen asemassaan?

INGRID

tarttuu Annin käsiin ja sanoo hiljaa.

Neiti... Onko tuo totta? Onko se mahdollista?

ANNI

katsoo häntä silmiin ja lausuu lujasti.

On! Sen vannon Jumalan nimessä!

INGRID

puristaa Annia rintaansa vastaan, suutelee häntä ja sanoo sydämellisesti.

Rakas ystäväni! Antakaa anteeksi epäilykseni... Minäkään en ole ymmärtänyt häntä täydellisesti, mutta nyt ymmärrän. Ja siitä olen teille ikuisesti kiitollinen.

ANNI

tukehtuneesti.

Ja uskokaa minua... minä, minä en ole tahtonut hänestä pitää...

INGRID

Ei ei, kyllä minä sen ymmärrän, ettette ole voinut muuta... Häntä ei voi olla rakastamatta... hän on... — (Kuuntelee ja kuiskaa värähtäen.) — Hänen askeleensa! Nyt hän tulee...

URHO

tulee sisään. Hän katsoo hetken Ingridiä ja sanoo sitten liikutuksesta vapisevalla äänellä.

Ingrid... Sinä täällä? Onko se mahdollista?

INGRID

syöksähtää hänen syliinsä ja sopertaa nyyhkyttäen.

Urho... rakkaani... Nyt sain nähdä... sinut...

ANNI

katsoo heitä hetken tuskallisesti; sitten peittää kasvonsa kädeliään ja menee hiljaa pois.

URHO

Miten olet täällä? Miksi olet tullut...? Onko nyt tapahtunut jotain?

INGRID

Oletko saanut minun kirjeeni?

URHO

Sain juuri illalla... Onko äitisi antanut minut ilmi?

INGRID

On. Katsos hän vaati taas minua seurustelemaan parooninsa kanssa. Ja kun sanoin, etten enää tahdo nähdä tätä, aavisti hän, että olin kirjoittanut sinulle ja kiusasi palvelustyttöä niin kauan, että tämä tunnusti vie-neensä kirjeeni postiin...

URHO

keskeyttää jännittyneenä.

No, ja sitten äitisi ilmoitti...?

INGRID

Ei, hän lupasi antaa asian olla, jos heti lopetan »vehkeilyni» sinun kanssasi ja menen kihloihin tuon konnan kanssa. Ja kun sanoin, että otan ennen myrkkyyä, kuin huolisin santarmiurkkijasta, silloin hän huusi, etten myöskään koskaan sinua näe ja lupasi heti ilmoittaa paroonilleen...

URHO

hellästi.

Ja sitten sinä lähdit tänne?

INGRID

Minun täytyi. Sillä kirjeeni ei olisi ehtinyt perille, nehän ovat väliin viipyneet matkalla kolmekin viikkoa...

URHO

liikutettuna.

Voi rakas pieni tyttöparkani... Kun ajattelen, että sinä olet tullut minun tähteni, että sinua on kidutettu noin minun tähteni, niin en tiedä, mitä sanoisin... Olen niin onnellinen, ja kuitenkin on minun niin paha olla, kun en voi millään tavalla palkita sinun kärsimyksiäsi...

INGRID

peittää kädellään hänen suunsa.

Kuinka sinä voit puhua noin... rakas, tyhmä poikaparkani... Etkö sinä todellakaan käsitä, ettei maan päällä, eikä taivaassa ole mitään, jota vaihtaisin siihen äärettömään onneen, jonka tunnen tällä hetkellä. Kun ajattelen, että vihdoinkin olen sinun kanssasi ensi kerran kahden, saan painaa pääni sinun rinnallesi, katsella sinun rakkaita kasvojasi... — (Suutelee ja syleilee tulusasti Urhoa.) — Jospa tietäisit, miten mitättömiltä tuntuvatkaan nuo kärsimykset tällä hetkellä... Minusta tuntuu, ettei kukaan voi olla niin onnellinen, kuin minä olen...

Painaa päänsä Urhon rinnalle, nyyhkyttäen äänettömästi.

URHO

värähtäen.

Se on totta, rakkaani... nyt sen ymmärrän... Se johtuu siitä, että sinä olet kärsinyt onnesi tähden enemmän kuin muut, uhrannut enemmän kuin muut... Ja tie-

dätkö Ingrid — juuri sentähden meidän onnemme olisi-
kin niin harvinaisen suuri, ettei se särkyisi suurissakaan
onnettomuuksissa, jos me saisimme yhdessä elää elä-
mämme. — (Vaikenee ja jatkaa kuin uneksien.) — Ajat-
tele, että meillä olisi pienokaisia, sinä odottaisit heidän
kanssaan iltaisin, kun tulisin työstä. Ja kun he nukkui-
sivat, istuisimme me heidän vuoteensa vieressä ja muis-
telisimme näitä aikoja, muistaisimme tämänkin illan.
Niin... silloin...

Hänen äänensä muuttuu käheäksi ja vaikenee, mutta sit-
ten hän rykäisee ja lisää hiljaa.

— Niin rakas, se tuntuu ikäänkuin liian suurelta ja
ihanalta... Jospa se ei toteutuisikaan... Jospa se jääkin
vain kauniiksi unelmaksi...

INGRID

hellästi.

Miksi niin ajattelet, rakas...?

URHO

En oikein tiedä... Maailmassahan tapaa niin harvoin
sellaista onnea... Kun ajattelen... että minun täytyy
nytkin lähteä ulkomaille, tietämättä milloin pääsen takai-
sin... Ja kun äitisi vihaa minua, niin hän...

INGRID

keskeyttää, ilosta havahtuen.

Mutta onhan minulla isäkin! Ja hän on pitänyt ja
pitää aina sinua miesten parhaana...

URHO

hämmästyen.

Mitä sanot? Eikö isäsi olekaan muuttunut? Miksei
hän ole puolustanut sinua...?

INGRID

Hän on ollut koko ajan minun puolellani, mutta sinä-

hän tiedät, minkälainen äiti on... Toissa iltana minä puhuin hänelle, miten äiti oli menetellyt, ja että aion lähteä varoittamaan sinua. Ja tiedätkö, mitä minun rehellinen, hyvä isä-kultani sanoi?

URHO

jännittyneenä.

No mitä? Kielsikö hän?

INGRID

etsii laukustaan pienen paperikäärön ja koettaa puhua hillityllä äänellä.

Hän käski minun tuoda tämän rahakäärön sinulle ja sanoi, että sinun pitää heti lähteä pariiksi vuodeksi ulkomaille tutkimaan ammattiasi — niin että kykenet värkmestariksi, sitten kun voit tulla kotiin...

URHO

ilon ja hämmästyksen valtaamana.

Ooh! Mitä sinä sanot Ingrid...? Onko tuo totta...? Onko se mahdollista...?

INGRID

veitikkamaisesti.

On se! Ja minä olen varma, että sinä saat tulevaisuudessa vielä tärkeämmänkin paikan isän liikkeessä — sillä minä tahdon sen!

URHO

suudellen Ingridiä tulisesti.

Voi Ingrid! Minä tulen hassuksi ilosta!

INGRID

Ja tiedätkö, silloin minä muistin, että tätini on Tukholmassa ja pyysin, että sinun mukanasai saisin lähteä hänen luokseen muutamaksi kuukaudeksi, muuten äiti kiduttaa minut hulluksi. Isä oli vastaan, mutta minä sanoin, että jos hän vieläkin antaa santarmiurkkijan häväistä minua, niin minun täytyy hypätä mereen... Se

vaikutti isäparkaankin, sillä hän on paljon kärsinyt siitä, kun ei ole voinut suojella minua. Ja kun minä huomautin, että äiti oli jo luvannut ajaa minut pois kotoa tämän asian vuoksi, miten se olisi sopiva rangaistus äidille ja tekisi lopun hänen parooni-hulluudestaan, niin isä suostui. Me sovimme, etten ilmoita mitään äidille, vaan kirjoitan isälle salaa...

URHO

on katsonut Ingridiä kuin huumaantuneena; nyt hän heittäytyy polvilleen ja hänen äänensä värisee onnesta ja liikutuksesta.

Oi armaani, tämä on liian suurta ja ihanaa... Minä en voi sanoa, mitä tunnen... Minä olen liian onnellinen...

INGRID

suutelee häntä.

Niin minäkin rakas... Ja nyt alkaa meidän onnemme...

Kuuluu koputusta.

URHO

havahtuen.

Ooh! Kun olin kokonaan unohtanut Viljon! Tule sisään! — (Viljo tulee.) — Suo anteeksi... Ehkä sentään ymmärrät, mistä tämä johtuu...

VILJO

tulee tervehtimään Ingridiä.

Hyvää iltaa! Ja tervetuloa tänne!

INGRID

hymyillen.

Minä tuon teille rakkaat terveiset häneltä. Ja tässä on vielä kirjekin. — (Ojentaa Viljolle kirjeen.) — Siinä on vain pari sanaa, kun minun täytyi lähteä yhtäkkiä.

VILJO

Kiitos vaan! Miten te nyt näin äkkiä joudutte lähtemään?

URHO

Minut on annettu ilmi, ja hän tuli sanomaan.

VILJO

hätkähtää.

Niin minäkin unohdin jo asiani. — (Hiljaa.) — Ajattele, että tuolla ikkunan takana oli juuri joku urkkipaketti... Eihän se vaan... jos se olisi seurannut...

URHO

jännittyneenä.

Ei kai äitisi vaan saanut tietää, että lähdit matkalle...?

INGRID

Ei... Minä sanoin meneväni tätini luokse Oulunkylään.

URHO

Mutta jospa hän on epäillyt ja ilmoittanut santarmeille — ja ne olisivat tulleet samassa junassa!

INGRID

levottomana.

Minä kyllä epäilin eräitä miehiä, jotka kävivät monta kertaa vaunussani. Mutta kun tälle asemalle jäi vain yksi vieraan näköinen mies. Ja sekin jäi odotussaliin istumaan...

URHO

Minkälainen se mies oli? Oliko se maalainen vai herrasmies? Muistatko, miten se oli puettu?

INGRID

Se ei ollut maalainen eikä herrasmies. Sillä oli lyhyt päällystakki ja korkea kriminnahkalakki päässä...

VILJO

hätkähtäen.

Kriminnahkalakki! Sitten se oli sama, joka tuolla äsken vakoili!

URHO

sisäisellä levottomuudella.

Ooh! Nyt muistan, että tänne sopii tulla myöskin edelliseltä asemalta — matka vain pitenee penikulmalla... Jospa ne ovat niin kettuja, että tulevat sitä kautta ja lähettivät vain tuon yhden sinun jälessäsi.

Ingrid tarttuu äänettömästi rintaansa.

VILJO

puhuu hiljaa reippaasti.

Mutta minäpä lähden heti Kirkonkylää kohden, ja jos herrat ovat tulleet iltajunassa, silloin ne tulevat piakkoin minua vastaan. Jolleivät tule, silloin ne eivät joudu ainakaan ennen huomisaikaa...

URHO

Kyllä minä luulen, että se turhaa on! Mutta jos sinä kaiken varalta viitsit mennä, niin...

VILJO

hilpeästi naurahtaen.

Tietysti minä menen. Sehän on vain pieni huvikävely.

Menee.

INGRID

Mitä jos ne tulisivat kuitenkin sieltä...?

URHO

Älä ole yhtään rauhaton... En minä usko, että ne tänään tulisivat...

INGRID

En minä ole yhtään rauhaton, kun olen sinun luonasi... — (Tarttuu Urhon kaulaan, kuiskaten tulisesti.) — Ja kun ajattelen, että saan matkustaa sinun kanssasi kauas... ettei kukaan voi meitä enää eroittaa, silloin... Mutta milloin lähdemme?

URHO

Kyllä se olisi ollut hyvä, jos olisimme voineet lähteä jo ennen aamun valkenemista... Silloin ei kukaan olisi tietänyt sinusta mitään... Mutta sinä olet tietysti liian väsynyt...

INGRID

innokkaasti.

En ole! Lähdetään vaan heti, kun alkaa hämärä! Mutta luuletko, että pääsemme yli rajan...?

URHO

Ole huoletta! Minä tiedustelin asiaa jo silloin kaikesta varalta ja tiedän paikan, mistä pääsee vapaasti yli rajan, kun vaan antaa vahtisotilalle 50 markkaa.

INGRID

ilostuen.

Niin isäkin arveli, että kyllä sinä siitä huolehdit! Mutta ehkä minun pitäisi mennä vähän nukkumaan, jos aamulla lähdetään...

URHO

En minä mielelläni sinua laskisi, mutta täytyyhän sinun nukkua... Minä menen puhumaan Annille...

INGRID

havahtuu, katsoo leikillisen tutkivasti Urhoa.

Niin, mene vaan... Mutta mitä sinä pidät hänestä...? Eikö hän ole miellyttävä tyttö?

URHO

hämällään.

Niin, kyllä hän on miellyttävä tyttö...

INGRID

Hän näyttää myöskin pitävän sinusta — ehkä enemmänkin...?

URHO

punastuen.

Mistä sinä sellaista päättelet... Sinä näytät sen näköiseltä, kuin epäilisit jotain pahaa...

INGRID

hellästi.

Suo anteeksi, kun kiusaan sinua, vaikka mieleni tekisi suudella... Sinä näytät niin herttaisen tyhmältä ja häntäntyneeltä... ihan kuin olisit syyllinen. Ja kuitenkin sain Annilta tietää sellaista, etten olisi uskonut sitä sinus-takaan...

URHO

hämmentyneenä.

Mitä tarkoitat? Mitä hän on puhunut...?

INGRID

Hän on puhunut minulle kaikki... miten sinä olet kohdellut häntä alusta alkaen. Ja siinä on jotain niin harvinaisen hienoa ja kaunista, ettet sinä usko miltä se minusta tuntui... — (Liikutuksesta vapisevalla äänellä). — Vasta nyt minä sinut tunnen, minä tiedän saaneeni elämäntoverin, jollaista tuhannet turhaan toivovat ja vain aniharvat saavat: todellisen miehen... Ja sen tähden olen niin onnellinen, etten osaa kertoa — ja minä tahdon olla kokonaan sinun...

Aikoo juuri suudella Urhoa, kun tuvasta kuuluu kiivaita askeleita ja

VILJO

juoksee sisään kalpeana ja hengästyneenä ja änkyttää läähättäen.

Nyt ne tulevat! Tulivat yhtäkkiä Korpelan metsästä... ihan eteeni... Olivat saavuttua... Ne ovat ihan tuossa...

ANNI

juoksee sisään hätäntyneenä.

Meidän pihalle tuli kolme hevosta ja paljon miehiä.

Muutammat lähtivät hiipien puutarhaan ja toiset tuonne päin... Jospa ne tulevat sinua hakemaan... kun neiti...

URHO
nopeasti, hillitysti.

Minua ne hakevat. Minun täytyy päästä jonnekin... Nyt tiedän! Minä yritän ulos väentuvan ikkunasta! Tule Viljo sulkemaan ikkuna.

Vetää pistoolinsa vireeseen ja menee Viljon seuraamana tupaan.

Hetken kuluttua kuuluu kiihkeätä kuisketta ja sitten tulee Viljo, vetäen miltei väkivallalla Urhoa mukanaan.

VILJO

Sinä et saa mennä... — (Ingridille.) — Siellä seisoo kaksi, ihan puutarha-aidan takana. Ja toisella on kivääri, joten ne ampuvat heti ikkunassa — kun on vielä kuvalo... Kieltäkää häntä...

INGRID

tarttuen hätääntyneenä Urhon käsivarteen.

Ei... et saa mennä! Eikö... eikö ole mitään pelastusta... eikö...?

URHO
lohduttaen.

Ole vaan tyyni... Minä yritän toiselta puolelta... Aikoo lähteä, mutta silloin kuuluu eteisestä harvaa kolkutusta.

Naiset vavahtavat kauhusta ja huudahtavat miltei yhtäkaa.

INGRID

Nyt olemme hukassa...! Näinkö nyt kävi...?

ANNI

Herra Jumala... Eikö ole mitään keinoa...?

URHO
päättävästi.

On yksi. Minä en anna itseäni elävänä...

Ottaa pistoolin taskustaan ja aikoo lähteä.

INGRID

juoksee Urhon eteen, tarttuu häneen parahtaen epätoivoisesti.

Ei! Et saa...

VILJO

Odota! Sitä keinoa ehdit koettaa sitten, kun ei muuta ole... — (Taas kolkutus). — Nyt tiedän! Minä juoksen joelle ja haen pojat apuun! He pelastavat sinut, kun vaan voisit viivyttaa niitä niinkauan...

URHO

synkästi.

Turhaa! Sinä et pääse ulos talosta! Sinut pidetään silloin ensimmäisenä...

ANNI

kiihkeän jännittyneenä.

Mutta enköhän minä pääsisi? Niin — minä pääsen! Minä haen heidät apuun ja sinä pelastut! — (Taas kolkutusta).

URHO

uudestaan innostuen.

Voi Anni! Nyt luulen, että selviydyn — sinun avulasi! Mene aukaisemaan ovi, ja kun ne hyökkäävät sisään, niin pujahda sinä samassa ulos — ja koeta päästä joelle.

ANNI

levottomana.

Mutta sinä...? Mihin...?

URHO

varmasti.

Mene vaan... nyt tiedän paikan, jossa he eivät huo-
maa minua pitkään aikaan... eivät ymmärrä etsiä...

Entistä ankarampi kolkutus. — Anni menee.

URHO

Viljolle.

Riisu päällystakkisi...

Hän alkaa toimia varmasti ja nopeasti, kuin kaikki olisi ennen harjoiteltua. Ensin levittää Viljon takin tuolinselustalle ja nostaa tuolin vaatenaulakon kohdalle; sitten ripustaa Ingridin päällystakin omansa viereen maulakkoon ja asettuu itse niiden taakse.

URHO

Näkyykö jalkojani tuolin alta?

VILJO

Ei, mutta eikö pitäisi peittää enemmän?

URHO

tyynellä ja terävällä äänellä.

Ei mitenkään. Tämä juuri pettää ne. Sanokaa, että odotatte minua... Minä olen tässä, kunnes pojat tulevat, ja jos huomataan ennen, niin sammutan lampun ja loikkaan ulos ikkunasta. Ja sinä rakas, ole nyt tyyni, niin saat nähdä, että kaikki käy hyvin.

INGRID

Kyllä minä olen — kun näen sinut noin varmana ja pelottomana.

VILJO

innostuen.

Ja minä vedän niitä nenästä... Silloin kuuluu tuvasta lähenevän miesjoukon askeleita.

INGRID

kauhistuneena.

Nyt ne tulevat!

URHO

hymyillen päällystakin lomasta.

Rakas! Älä ole peloissasi... Puhukaa jotain — tyyntyäkää...

VILJO yrittää sanoa jotain, rykäisee tukehtuneesti, mutta samassa aukenee ovi ja

SANTARMIKAPTEENI

astuu pistooli kädessä sisään parin santarmin ja neljän siviilipukuisen miehen seuraamana. Hänen katseensa, jossa kuvastuu samalla pelkoa ja röyhkeyttä, kiittää yli huoneen yhdellä vilauksella.

Missä Urho Koskela on? Eikö hän asu tässä?

VILJO

Kyllä hän tässä asuu, mutta hän on mennyt vähän ulos... Kyllä minä menen hakemaan häntä...

Nousee ja aikoo lähteä.

SANTARMIKAPTEENI

röyhkeästi.

Seis! Ahaa, vai olet sinäkin täällä... Sano paikalla missä Koskela on!

VILJO

teeskennellen hämmästyttä.

En minä tiedä missä hän on... Mutta jos minä saan mennä hakemaan, niin kyllä minä koetan...

SANTARMIKAPTEENI

ärjäisee keskeyttäen.

Kyllä minä tiedän, mitä sinä koetat, mutta ei se nyt onnistu! Vangitkaa hänet.

Santarit tarttuvat Viljoon.

VILJO

Miksi minut vangitaan...? Mitä olen tehnyt...?

SANTARMIKAPTEENI

Vieläkö sinä sitä kysyt? Viekää hänet pois! Ja etsikää koko talo...

Santarit poistuvat vieden Viljon.

SANTARMIKAPTEENI

on, huomaavinaan nyt vasta Ingridin, ja sanoo pilkallisesti.

Vai täällä tekin olette! Kyllä minä olen nähnyt teidät ennenkin sopimattomissa paikoissa, mutta että tapaisin teidät kello kahdentoista aikaan yöllä tunkkijunkkarin huoneessa, sitä en sentään, kautta kunniani, odottanut.

INGRID

on ensin hämmentynyt, mutta sitten hän tointuu ja lausuu pu-
revasti.

En minäkään odottanut, että aatelismies olisi niin
raukka, että hänen täytyy teeskennellä rakkautta ja
käyttää n a i s t e n apua, ennenkuin kykenee kostamaan.
Ja kun olette seurannut minua salaa toista vuorokautta
vaimukoirainne kanssa, niin te julkeatte vakuuttaa aate-
liskunniante kautta, että tapasitte minut täällä odotta-
mattanne.

SANTARMIKAPTEENI

raivosta sähisevällä äänellä.

Varokaa sanojanne, neiti! Te olette jo toisen kerran
auttanut pakoon vaarallista rikollista, jota minä virkani
puolesta etsin. Mutta jollette heti sano, missä hän on,
jollei häntä nyt löydetä — niin teille käy huonosti...

INGRID

murhaavan ivallisesti.

Minä säälin teitä, herra parooni, kun teidän rohkea
ja ritarillisen jalo kostosuunnitelmanne menee jo toisen
kerran hukkaan — vain siitä syystä, että te aina myö-
hästyte! Mutta enhän minä ole velvollinen korjaamaan
teidän erehdyksiänne — vielä vähemmin, kun etukäteen
varoitin teitä... Ja minä sanon vielä kerran, ettette
koskaan saa häntä kynsiinne!

SANTARMIKAPTEENI

keskeyttää hammasta purren.

Ja minä sanon vielä kerran, että hän tulee kuukauden
kuluessa riippumaan hirressä tai hänet viedään iäksi Si-
periaan! Ja älkää myöskään te luulko, että saatte lou-
kata minua... Sillä te ette ole nyt Helsingissä, hyvä
neiti...

INGRID

hätkähtää.

Mitä te sillä tarkoitatte...? Minä en ymmärrä...

SANTARMIKAPTEENI

Kyllä te heti ymmärrätte! Te olette pitänyt minua kauan pilkkananne. Te näyttelitte siveätä, jota minä en saanut edes katsoa... Mutta koska te olette tähän aikaan tukkijunkkarin luona, niin... En kai minä huonompi ole, kuin tuollainen roisto ja murhaaja!

INGRID

kuohahtaen.

Nyt minä oikein huomaan, miten kurja raukka te olette ja minua inhottaa katsella teitä!

SANTARMIKAPTEENI

pirullisesti hymyillen.

Ja kuitenkin te tulette heti olemaan minun — eikä tuo murhaaja voi mitään... Eikö se ole huvittavaa...?

INGRID

Se ei tule koskaan tapahtumaan! Jos te yritätte tehdä minulle väkivaltaa, niin teille käy huonosti...

SANTARMIKAPTEENI

pirullisesti.

Älkää te huolehtiko minusta, hyvä neiti! Kukaan ei tiedä mitään pahaa minusta. Mutta minulla on kymmenkunta todistajaa siitä, että teidät löydettiin yöllä tukkijunkkarin huoneesta.

INGRID

kuohahtaen.

Roisto! Luuletteko rankaisematta voivanne tehdä minulle väkivaltaa. Te kadutte sitä... — (Huomaa päällystakin liikahtavan ja jatkaa hätääntyneenä.) — Ei, ei, minä en tahdo loukata teitä... antakaa anteeksi sanani... Ja uskokaa minua, että tarkoitan teidänkin parastanne... Te kadutte...

SANTARMIKAPTEENI

keskeyttää ilkkuen.

Te erehdytte neiti. Itsehän te näytte katuvan... mutta liian myöhään. Samoin pyydän vieläkin, ettette yhtään pelkäisi minun tähteni. Ehkä kuvittelette tukki-junkkarinne pelastavan teidät, niinkuin romaaneissakin. Mutta tämä on todellisuutta. Ja teidän sankarinne on kurja raukka, joka ei uskalla edes näyttää itseään, — vaikka kuinka häntä huutaisitte!

INGRID

Luuletteko, että minä h ä n t ä apuun pyytäisin, vaikka voisinkin! Hän voisi iskeä teidät kuoliaaksi ja... hän on liian hyvä joutumaan hukkaan teidän vuoksenne.

SANTARMIKAPTEENI

Sitä parempi, että ymmärrätte olla hiljaa. — (Lähenee, tarttuu Ingridin käsiin ja sanoo kiihkeästi.) — Kuulkaa minua, minä en aijo teille mitään pahaa — päinvastoin... Älkää nostako mitään melua. Uskokaa minua... te tulette vielä onnelliseksi minun kanssani! Minä rakastan teitä sittenkin... Ja olen varma, että te vielä unohdatte tuollaisen... Niin... me menemme naimisiin... Teidän täytyy tulla omakseni...

Koettaa suudella Ingridiä väkivalloin.

INGRID

lyö häntä kasvoille ja huudalhtaa.

Hävetkää heittiö! Luuletteko, että minä koskaan...

SANTARMIKAPTEENI

ottaa lakkinsa lattialta ja heittää sen pöydälle; sitten lähenee Ingridiä kasvot raivosta vääristyneinä ja sähisee.

Mitä...? Te uskallatte vieläkin...

INGRID

pelokkaasti, peräytyen.

Jos te vielä koskette minuun, niin minä huudan miehellenne apuun ..

SANTARMIKAPTEENI

seisahtuu kuin havahtuen; sitten menee ovelle, aukaisee sen ja lausuu käskevästi.

Sinä seisot tässä ulkopuolella ja pidät huolta, ettei kukaan häiritse minua. Muista nyt: kukaan ei saa tulla tänne, ennenkuin itse aukaisen oven! Ymmärrätkö?

SANT. VÄAPELIN ÄÄNI

Ymmärrän, herra kapteeni!

SANTARMIKAPTEENI

lukitsee oven, panee sen vielä hakaan; sitten astelee hitaasti Ingridin eteen ja hänen silmänsä kiiluvat kiukusta ja intohimmosta, kun hän voitonriemuisesti hymyillen sanoo.

No neitiseni! Mitä te nyt arvelette?

INGRID

on seisonut raskaasti hengittäen, mutta katsahdettuaan Urhon piilopaikkaan, hän suoristautuu ja lausuu hitaasti, painavasti.

Arvelen, että te aijotte tehdä konnamaisen työn — mutta ette onnistu...

SANTARMIKAPTEENI

änkyyttää nolostuen.

Mi... mitä...? En onnistu...?

INGRID

yhä varmemmin.

Ette onnistu!

SANTARMIKAPTEENI

silmät välähtäen.

Ohoo! Se nähdään. Ja minä sanon jo etukäteen, että teidän on aivan turha huutaa apua...

INGRID

peräytyy seinään asti kapteenin seuraamana ja sitten huudattaa.

Miehet! Tulkaa auttamaan! Teidän kapteeninne...

SANTARMIKAPTEENI

ärjääntää voitonriemuisesti.

Ahaa!

Hän sieppaa Ingridin syliinsä ja kantaa vuoteeseen. Mutta silloin kuuluu Ingridin kauhistunut parahdus: — URHO! Samassa silmänräpäyksessä hyökkää Urho esiin äänettömänä, uhkaavana ja kun kapteeni aikoo kääntyä, iskee Urho häntä pistoolilla päähän, niin että tämä kaatuu tiedottomana lattialle. Urho ojentaa jo pistoolinsa santarmikapteenin päätä kohti, mutta silloin

INGRID

syöksyy ylös vuoteelta, tarttuu Urhon käteen ja rukoilee kuis-kaavalla, epätoivoisella äänellä.

Ei, ei, rakas! Älä tee sitä! Ne kuulisivat ja me olemme hukassa...

URHO

kuin havahtuen.

Ooh... Se on totta!

Katsahtaa ympärilleen, sieppaa pyyheliinan naulasta ja kiertää sen santarmikapteenin suun ympärille. Sitten ottaa pistoolin santarmikapteenin kotelosta ja pistää sen taskuunsa.

Samassa alkaa tuvasta kuulua varovia askeleita ja kuis-kaavia ääniä.

URHO

kääntyy Ingridin puoleen ja kuiskaa hiljaa.

Ne epäilevät jotain, mutta ole vaan huoletta — tukki-pojat tulevat pian...

INGRID

hengähtää helpotuksesta ja katsahtaa ihailien Urhoa, joka auttaa hänet istumaan. Tuvasta kuuluu yhä levottomampia kuis-kauksia ja vihdoin hiljainen koputus.

URHO

jännittyneenä.

Kunpa pojat tulisivat nyt pian... Mutta tietysti he heti tulevat. Ole vaan tyyni.

Taas kuuluu koputus ja

SANTARMIVÄÄPELIN

kuiskaava, levoton ääni.

Herra kapteeni...

INGRID

tarttuu rintaansa ja katsahtaa tuskaallisesti ympärilleen.

URHO

taluttaa hänet äänettömän askelin uunin nurkkaan istumaan ja kuiskaa hymyillen.

Ole ihan rauhallinen! Minulla on kaksi pistoolia, joten ne eivät pääse tänne väkivallalla... Ne eivät uskalla ampuu, kun eivät tiedä missä kapteeni on.

SANTARMIVÄÄPELIN ÄÄNI

mielistellen.

Herra kapteeni...! Miten on... onko jotakin hullusti, kun ette vastaa... Minä en ymmärrä...

Sitten tulee ihana hiljaista, kun ulkopuolella olevat kuuntelevat ja taas kuuluu

SANTARMIVÄÄPELIN ÄÄNI

vielä rauhattomampana.

Herra kapteeni... Miksi ette vastaa... Minun täytyy murtaa ovi... — (Kuuntelevat.) — Onko neiti siellä? Vastatkaa heti! Muuten särjemme oven...! — (Kuuntelevat.) — Ei mitään... Lyökää ovi rikki...!

Kuuluu neuvottelua, sitten ankara jymähdys ja ohut ovi-peili räiskähtää kuin olisi murtumaisillaan...

URHO

virittää molemmat pistoolinsa, kopauttaa ovea ja lausuu kylmällä, päättävällä äänellä.

Jos te vielä kerran lyötte oveen, niin me alamme heti ampuu oven lävitse!

Ulkopuolelta kuuluu hätäisiä askeleita ja kuiskeita ja

SANTARMIVÄÄPELIN

hämmästynt ääni.

Mitä tämä on? Se oli hänen äänensä... Hän on tuolla... Koskela... — (Rykäisee ja korottaen ään-tään, yrittää saada sen ankaraksi.) — Avatkaa heti ovi, herra Koskela! Muuten me ammumme! Missä on kap-teeni?

URHO

kylmällä, uhkaavalla äänellä.

Hän istuu sidottuna tämän oven edessä. Jos te siis ammutte, niin tapatte kapteeninne.

Taas kuuluu pelästynyttä, sekavaa sorinaa, josta eroittaa katkonaisia

HUUDAHDUKSIA

— Sitoneet kapteenin!

— Rikotaan ovi!

— Ei... Ampuvat...

SANT. VÄÄPELIN ÄÄNI

Minä käsken viimeisen kerran. Avatkaa!

Taas isketään oveen.

URHO

kohottaa pistoolinsa oven yläreunaa kohti ja laukaisee kolme kertaa nopeasti peräkkäin.

Ulkopuolella tulee tavaton hälinä, jonka yli kuuluu

SANTARMIVÄÄPELIN

komentava ääni.

Seis! Ei pois! Kaikki seinän viereen — silloin se ei voi osua! Ja kuulkaa nyt siellä! Jollette heti aukaise, niin me särjemme oven ja te joudutte hirteen!

URHO

Minä olen jo sanonut!

SANTARMIVÄÄPELIN ÄÄNI

Ottakaa tuo pitkä penkki ja työntäkää ovi rikki. Tältä puolelta!

Silloin kuuluu jostakin kaukaa moniääninen huuto.

URHO

hypähtää ikkunan ääreen ja huudahtaa hurjan riemukkaasti.

Tukkipojat tulevat! Olemme pelastetut!

Tuvasta kuuluu hätäinen: Shst! Muutaman sekunnin hiiskumaton hiljaisuus, ja sitten kajahtaa pihan puolelta

VILJON HUUTO

Tukkipojat! Tulkaa tänne! Täällä ne ov...

Mutta yhtäkkiä hänen äänensä hukkuu toiseen huutoon, lähenevän tukkilaisjoukon huutoon, joka lähenee niin rajuna ja uhkaavana kuin pyörremyrskyn pauhina. Sitä säestää tuvasta pakenevien santarmien askelten jymy, etääntyen nopeasti; sitten kuuluu pihalta rattaiden jyrinää, hätähuutoja ja muutamia laukauksia.

URHO

aukaisee nopeasti oven, juostakseen pakenevien santarmien jälkeen, mutta

INGRID

huudahtaa hätäisesti.

Älä mene! Älä jätä minua...

Urho pysähtyykin ovele, kuunnellen, miten kaikki sekaantuu tukkilaisten huutoon; sen seasta kuuluu aidanseipäiden räiskettä, iskujen pauketta ja laukauksia. Ja vaivoin eroittaa siitä epäselvästi joitakin katkonaisia, raivokkaita

HUUTOJA

- Tuolla menevät!
- Ei päästetä niitä...!
- Iskekää pojat!
- Annetaan nyt niille!
- Iskekää... kuoliaaksi...!
- Vieläkö tulette!
- Koirat! Juudakset...

Meteli etenee nopeasti ja kun taas kajahtaa joitakuuta laukauksia, taukoaa se kokonaan.

INGRID

on koko ajan kuunnellut kuin jähmettyneenä, mutta nyt hän juoksee Urhon luokse, painaa päänsä hänen rinnalleen ja purskahtaa itkuun.

URHO

hellästi rauhoittaen.

Älä itke rakas... Nehän ovat poissa, ja me — meitä ei voi kukaan enää eroittaa!

INGRID

Minä itken ilosta... onnesta... Minä olin äsken niin varma, että kaikki oli hukassa... Ja... sinä... —

(Ihailleen.) — Sinä olet ihmeellinen, rakas... Kukaan ei ole sellainen...

Silloin kuuluu lähenevää melua, askeleita ja tukkilaisjoukko syöksyy sisään. Kuuluu kiihkeitä, innostuneita

HUUDAHDUKSIA

- Kyllä ne jo menivät!
- Kiire lähtö tulikin...
- Enemmän olisivat tarvinneet!
- Tulkoot vielä!

RANTALA

Olipa hyvä, että ehdimme ajoissa...

URHO

puristaen liikutettuna Rantalan kättä.

Minä en tiedä, miten kiittäisin teitä pojat... Minä olen niin iloinen, kun minulla on sellaisia tovereita... Ja ilman teitä...

RANTALA

lämpimästi keskeyttäen.

Älähän nyt...! Sinä itse olet... Mutta miten sinä oikein selviydyit siitä pääroistosta? Raita jo sanoi, että...

VILJO

lähestyen jännittyneenä.

Niin, miten se oikein kävi... Kun ne veivät minut ulos ja... minä luulin, että...

Hän keskeytyy, sillä tuvasta kuuluu taas useita läheneviä askeleita ja sitten kuuluu kiihkeänä ja liikutettuna

ANNIN ÄÄNI

Miten kävi? Eiväthän ne vaan saaneet...?

ÄÄNIÄ

- Saivat ne — selkäänsä!
- Ja saavat lisää, jos vielä tulevat!
- Muuta eivät täältä hyödy...!

ANNI

syöksyy sisään hengästyneenä ja huudahtaa riemusta vapisevalla äänellä.

Olipa hyvä, että ehdin... Etteivät ne saaneet sinua... Minä olen niin iloinen... että voin jotakin...

Vaikenee hämmentyen.

URHO

menee häntä vastaan, tarttuu hänen käsiinsä ja sanoo liikutettuna.

Niin, Anni! Ilman sinua, olisin nyt ehkä heidän kynsissään. Minä en voi sitä koskaan sinulle palkita, mutta en minä myöskään sinua koskaan unohda!

INGRID

liikutuksesta vapisevin äänin.

Enkä minä, Anni! Sinä pelastit meidän onnemme! Sinä olet tehnyt minulle enemmän kuin kukaan... Ja minun on niin paha olla, kun en voi mitään sinulle — päinvastoin...

ANNI

painaa päänsä Ingridin rinnalle nyhyttyään.

Ei, ei... en minä muuta... kun te vaan...

INGRID

kyyneleisin silmin.

Mutta uskothan sinä Anni, että minä niin sydämestäni tahtoisin sinulle vain hyvää... Sillä minä pidän sinusta... niin kuin olisit minun pieni, rakas sisareni. — (Kohottaa yhtäkkiä Annin päätä ja puhuu lämpimästi.) — Niin, sinä tulet meidän luoksemme — silloin... Me molemmat pidämme sinua rakkaana pikku siskonamme... Ja sinä tulet onnelliseksi — saat nähdä...

Syleilee ja suutelee Annia.

ANNIN

hartiat hytkähtävät nyhyttyksestä, mutta silloin hän irtautuu, kohottaa kyyneleisen katseensa ja kuiskaa hymyilevin, vapisevin huulin.

Sinä olet hyvä... ja minä... minä... Niin... minä menen laittamaan kahvia...

Menee.

Silloin kuuluu peränurkasta käheätä korinaa, kaikki kääntyvät katsomaan, juuri kun Santarnikapteeni kömpii vaivaloisesti istumaan. Miesjoukosta kuuluu muutamia naurahduksia ja pahaenteisiä, voitonriemuisia

HUUTOJA

— Ahaa!

— Vai täällä se onkin!

— Taitaa olla itse pääpiru..!

TUKKILAINEN

Elekee nyt pirua suotta solovaisko! Halspannastahan jo näkky, että se on sitä uutta verkoeran rottuu, joilla Poprikohvi jahtoo immeisiä.

RANTALA

Mahtaisivatko haistaa varkaan jälkiä...

TUKKILAINEN

Ehei! Siinäpä tuo onkin, etteivät ne erreyksessäkään eksy pahantekijöiden perrään! Mutta rehellisen immeisen hajun ne vainuavat jo virstojen piästä! Ja muutamat ovat niin ärreitä, että niille pittää panna kuonokoppa piähän — kuten tälle...

Naurua ja pilkkallisia

HUUDAHDUKSIA

— Koskela tarvitsisi siitä palkinnon!

— Ei kun hyvän tapporahan!

— Siitä tulisi oikea maan perkaus...

URHO

kohottaa kätensä ja kun melu on vaiennut, lausuu hän kylmällä, käskevällä äänellä:

Pojat! Minä kiitän teitä vieläkin koko sydämeitäni. Mutta nyt on minulla pieni tilinteko tuon miehen kanssa ja sentähden pyydän, että te kaikki poistuisitte täältä. Ja älkää olko tietävinänne...

Hän vaikenee ikäänkuin epäröiden ja silloin kajahtavat yhtäikaa voitonriemuiset kiihkeät

HUUDOT

- Kyllä me menemme!
- Älä välitä meistä!
- Anna sille vaan lopputili...!
- Me emme ainakaan tule tietämään mitään!
- Me emme näe, emmekä kuule mitään!
- Sen lupaamme!
- Tee lopputili!

Viime sanat kajahtavat toistamiseen kuin yhdestä suusta ja sitten miehet poistuvat. Santarmikapteeni istuu yhä lattialla ja tuijottaa kauhusta kalpeana, miten Urho sulkee oven ja panee hakaan. Sitten hän viittaa Ingridiä istumaan, joka tottelee koneellisesti, menee kapteenin luokse ja irroitaa pyyheliinan; sitten nostaa tuolin hänen vierelleen ja lausuu lyhyesti, käskävästi:

Nouskaa ja istukaa.

Sitten ottaa hän pistoolin taskustaan ja vetää sen tyyneesti vireeseen, ja istuttuaan kolmannelle tuolille, aikaa hän puhua hitaalla kylmällä äänellä:

Ehkä te nyt ymmärrätte, ettei itse pirukaan voi teitä pelastaa...

SANTARMIKAPTEENI

ojentaa kätensä ja keskeyttää kauhistuneella, kälmeällä äänellä.

Aijotteko te tappaa minut? Ajatelkaa hyvä herra Koskela...

URHO

hammasta purren.

Vaiti! Paikalla...

Santarmikapteeni on jo aukaissut suunsa jatkaakseen puhettaan, mutta vaikenee kauhistuneena, sillä

URHO

kumartuu jo hiukan eteenpäin, niinkuin peto, joka odottaa vain lii kahdusta, loikatakseen uhrinsa kimppuun. Ja kun hän taas hetken kuluttua puhuu, kuvastuu hänen hillityssä kylmässä äänessään vihlova pilkka ja päättäväisyys.

Kysyttekö te sitä? Te, joka noin raukkamaisella tavalla olette vainonnut henkeäni — vaikken minä ole tehnyt teille mitään. Te olitte vähällä onnistua kaksi

kuukautta takaperin, ja vaikka minä varoitin teitä, niin te olette taas inhoittavan koiralaumanne kanssa tulleet tänne. Ja jos olisitte saanut minut kynsiinne, niin te toimittaisitte minut varmasti väärillä todistuksilla hirtteen.

SANTARMIKAPTEENI

änkyttää epäröiden.

Mutta olettehan te... murhaaja...

URHO

En ole. Sillä minä olen puolustanut vain henkeäni. Mutta te olette — ja kaikkein inhoittavin ja vaarallisin murhaaja, sillä teillä on koko taantumusvallan poliisi- ja urkkijalauma apunanne — eikä yhtään omaatuntoa. Koettakaahan ajatella, että te olisitte turvaton pakolainen ja minä olisin noin konnamaisilla keinoilla vainonnut teitä ja vieläkin uhkaisin — niinkun te äsken uhkasitte. Jos teillä on hiukankin rehellisyyttä, niin sano-kaa nyt kerrankin suoraan, päästäisittekö te minut täältä elävänä?

SANTARMIKAPTEENI

kauhistuneena.

Voi herra Koskela... minä...

URHO

Tietysti te tappaisitte minut, eikä kukaan voisi moit-
tia teitä siitä. Ja minä olen iloinen, että tumustatte sen. Te myönnätte siis itse, että minulla on oikeus tappa
teidät, tulematta murhaajaksi.

SANTARMIKAPTEENI

Älkää hyvä herra Koskela... Antakaa anteeksi.

URHO

Vaiti! Te olette tehnyt vielä muuta, jota ette saa
anteeksi... — (Pakottaa äänensä hitaaksi.) — Te olette
kiduttanut ja ahdistanut häntä. Ja te rohkenitte... us-
kalsitte ajatella... Te aioitte... tehdä...

Hän vaikenee hammasta purren, niinkuin ei löytäisi sa-

noja, tuijottaa vain läpituokevin katsein viholaistaan. Ja kun hän taas alkaa puhua, kiihtyy hänen raivonsa joka sanalla:

— Sinä saatanan santarmikoira aioit... koetit tehdä hänelle... hänelle... Sinä uskalsit... sinä koskit jo häneen... Ja sinä uskallat pyytää anteeksi — kurja konna!

Viime sanat kajahtavat kuin pistoolin laukaukset ja niinkuin jonkin vieraan voiman pakottamana, ponnahtaa hän yhdellä loikkauksella santarmikapteenin eteen nyrkki iskuvalmiina.

INGRID

juoksee hänen eteensä, tarttuen hänen käteensä ja kuiskaa hellällä, rukoilevalla äänellä.

Rakas...! Älä kiivastu... hän ei ansaitse sitä...

URHO

tarttuu otsaansa ja änkyttää anteeksi pyytäen.

Ooh...! Suo anteeksi... Minä en huomannut... Katsos, kun ajattelin, miten olisi käynyt, jos olisin ollut poissa... — (Kääntyen santarmikapteeniin.) — Luulet-teko todellakin pääsevänne täältä elävänä?

INGRID

Rakas... Älä ajattele sitä enää... Enkä minä tahdo, että hän minun tähteni... Kun hän ei onnistunut... Emmekö anna...

Vaikenee neuvottomana.

SANTARMIKAPTEENI

rukoillen.

Voi hyvä herra Koskela... Antakaa anteeksi... Olkaa jalomielinen...

URHO

keskeyttäen.

Mutta ymmärrättehän itsekkin, että olisin suorastaan typerä, jos päästäisin teidät — jolloin te panisitte koko santarmilauman etsimään minua... Ja häpäisisitte vielä hänet, niinkuin juuri uhkasitte...

SANTARMIKAPTEENI

keskeyttäen.

Minä vannon aateliskunniani kautta, etten koskaan millään tavalla vaino teitä kumpaakaan...

URHO

murhaavan pilkallisesti.

Mutta kun teidän aateliskunnianne on sallinut teidän valehdella, pettää ja häväistä sitä naista, jota sanoitte rakastavanne, niin pitäisikö minun uskoa elämäni sellaisen aateliskunnian varaan? — (Päätävästi.) — Tämä on siis turhaa puhetta, mutta jos te tahtoisitte ruukoilla Jumalalta anteeksi rikoksianne, niin tehkää se nyt — sillä ihmisiltä te ette enää saa armoa.

SANTARMIKAPTEENI

heitäytyy Ingridin eteen polvilleen ja rukoihee epätoivoisesti.

Antakaa anteeksi neiti Ingrid... Minä olen pahasti tehnyt, mutta älkää kostako pahaa pahalla... Minä vannon kaiken pyhän nimessä, etten koskaan. Saatte viedä henkeni, jos rikon valani...

INGRID

katsahtaen hellästi Urhoon.

Antakaamme hänelle anteeksi... Sillä hän ei ole voinut estää meidän onneamme — eikä voi vastakaan.

SANTARMIKAPTEENI

Voit, uskokaa minua herra Koskela!

URHO

salatulla ivailla.

Jos te henkenne kautta vannotte, joka kai on kallein teille...

SANTARMIKAPTEENI

nousee ylös, kohottaa kätensä ja lausuu liikutettuna.

Minä vannon henkeni ja elämäni kautta, etten koskaan ahdista teitä, enkä ilmoita tästä kohtauksesta kenellekään...

URHO

hitaasti ja painavasti.

Minä annan siis teille vielä tämän kerran anteeksi — hänen tähtensä... Te saatte pitää henkenne — niin kauan kuin itse pidätte valanne. Mutta jos te sen rikotte, niin te ette voi välttää minua — muualla kuin helvetissä.

SANTARMIKAPTEENI

järkytettynä.

Uskokaa minua tämä kerta... Tulen aina muistamaan tämän... että te... Niin, minä olen nyt nähnyt, että te olette oikea mies. Ja vaikka minä olen väärin tehnyt, niin koettakaa antaa anteeksi... sillä olettehan te onnellisia...

Hänen äänensä katkeaa kuin tukehtuen.

INGRID

liikutuksesta vapisevin äänin.

Oi rakas, miten iloinen olen, että sinä annoit hänelle anteeksi... Nyt ei mikään häiritse onneamme, joka...

Hän vaikenee, sillä seinäkello alkaa säristä ja lyö yksi.

Urho ja Ingrid katsahtavat hämmästyksen ja liikutuksen valtaamana toisiinsa ja yhtäkkiä

INGRID

juoksee Urhon syliin ja kuiskaa sisäisestä riemusta vapisevalla äänellä.

Ajattele, rakas... Kello lyö yksi, kuten silloinkin... kun seisoiimme tulen kajastuksessa. Se oli sittenkin onnemme aamu, niinkuin sinä sanoit... Ja nyt alkaa meidän onnemme päivä...

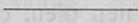
URHO

Niin, rakkaani, tästä hetkestä, alkaa meille onnen päivä...

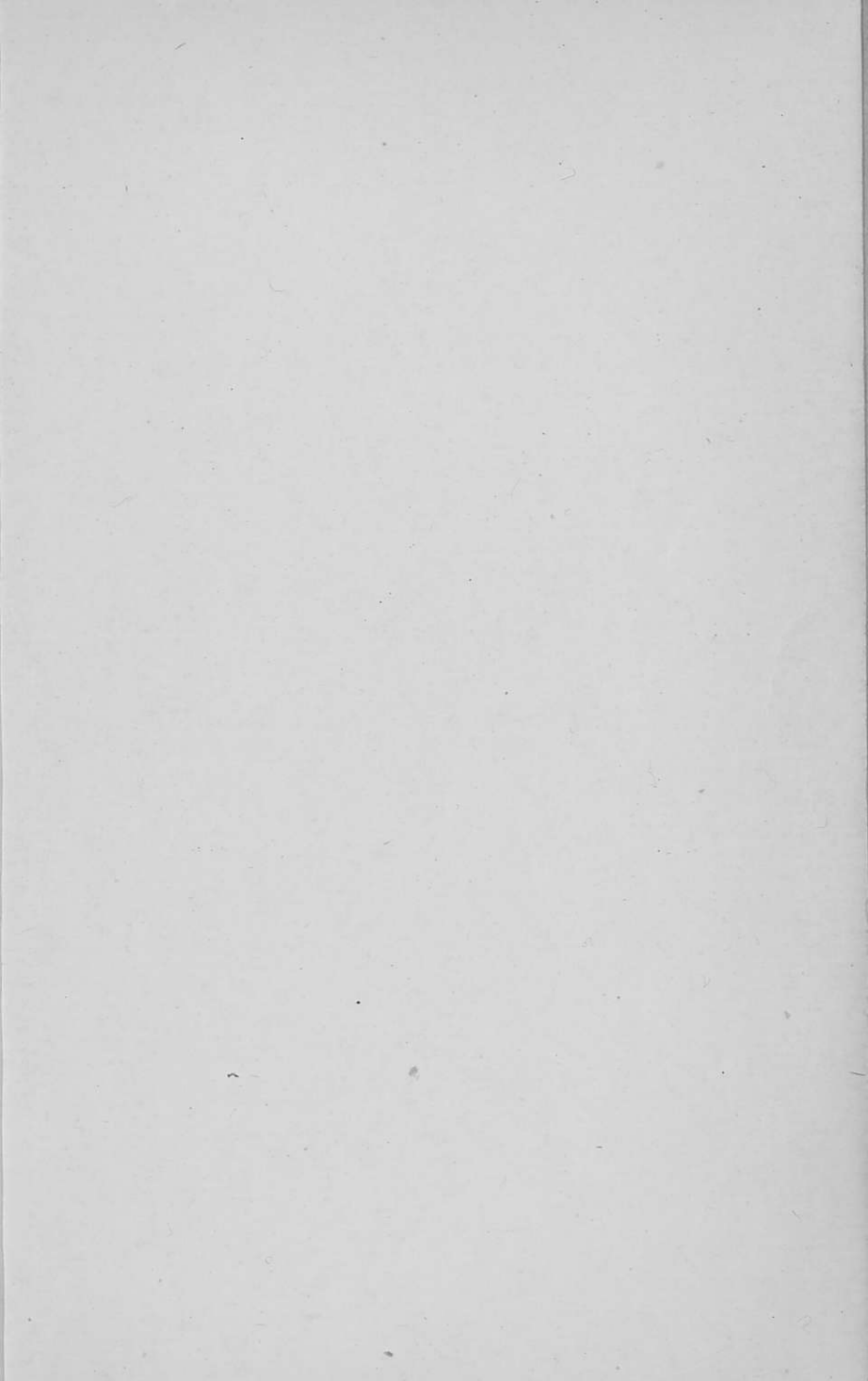
ESIRIPPU.

Pieniä näyttämöillä, joilla ei ole sopivia kulisseeja toiseen näytökseen, voidaan siinä käyttää metsä-, kallio- tai pensaskulisseeja. Silloin oletetaan kaupungin olevan sivulla-päin, esim. vasemmalla, jolloin kaikki muut, paitsi Viljo tulevat vasemmalta, Ingrid ja Urho piiloutuvat oikealle kivien tai pensaiden taakse.

Tosin näytelmän vaikuttavin kohta (erokohtaus, jota vähitellen punertuva taivas ja sen synnyttämä punaisenhimmeä hämärä tehostaa) jää hiukan vaillinaiseksi, mutta se ei muutenkaan onnistu ilman hyviä valolaitteita. Mutta sivultapäin voidaan vaikkapa punaisella paperilla varjostettujen lampujen avulla lisätä vähitellen kajastusta ja aikaansaada sangen tehokas näyttämövaikutus ja taustaksi kelpaa mikä talvimaimesa tahansa.

URHO...
ESIRIPPU

Hinta 10 mk.

